

Johnny Torp Kristensen
Strandvejen 8
Harboøre
7673 Harboøre

17. september 2015

Teknik & Miljø
Rådhusgade 2
7620 Lemvig
Telefon: 9663 1200

Mail: teknik@lemvig.dk
J.nr.: 09.17.18P19-0088
S.nr.: 125027
B.nr.: 999177

Ref.: SIBN
Dir.tlf.: 9663 1112

Miljøgodkendelse,
Version 1,
Q-gruppen 4/9-2012

§12-miljøgodkendelse af Husdyrbrug

CVR-nr. 18 24 58 09
P-nr. 1.001.463.022

på adressen
Thyborønvej 64, 7673 Harboøre

matrikel nr. 2c, Den sydlige Del, Harboøre

Godkendelse af den 17. september 2015
Annoncedato den 21. september 2015

Indholdsfortegnelse

Datablad	3
Læsevejledning	4
1.1. Beskrivelse af projektet	6
1.2. Afgørelse	6
1.3. Ikke teknisk resumé	7
1.4. Vilkår for godkendelsen	7
1.5. Offentlighed og høring	13
1.6. Klagevejledning	15
2. Generelle forhold	17
2.1. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold	17
2.2. Gyldighed	17
2.3. Revurdering og retsbeskyttelse	17
3. Anlægsbeskrivelse	20
3.1. Lokalisering	20
3.1.1. Landskabelige forhold	21
3.2. Dyrehold, staldanlæg og management	21
3.3. Energi- og vandforbrug	24
3.4. Gener	27
3.4.1. Lugt	27
3.4.2. Støj	28
3.4.3. Lys	28
3.4.4. Fluor og skadedyr	29
3.4.5. Støv	29
3.4.6. Transport	29
3.5. Forurening	30
3.5.1. Spildevand herunder regnvand	30
3.5.2. Husdyrgødning og foder	30
3.5.3. Affald	31
3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer	33
3.6. Ammoniaktab - generelt	33
3.7. Ammoniakpåvirkning af natur	34
4. Arealbeskrivelse	38
4.1. Habitatvurdering	40
5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)	41
6. Alternative løsninger, 0-alternativ og husdyrbrugets ophør	46
7. Egenkontrol og dokumentation	46
Bilag	47

Datablad

Ansøger	LMO Asmildklostervej 11, 8800 Viborg aki@lmo.dk for Johnny Torp Kristensen Strandvejen 8, 7673 Harboøre Tlf.: 97 83 45 90/20 45 95 90 jt.tolum@gmail.com
Husdyrbrugets adresse	Thyborønvej 64 7673 Harboøre
Matrikelnummer	2c, Den sydlige Del, Harboøre
Virksomhedens art	Slagtesvineproduktion
Ejer	Rikke Torp Kristensen Strandvejen 8, 7673 Harboøre
CVR-nummer	18 24 58 09
CHR-nummer	25 174
P-nummer	1.001.463.022
Kontaktperson	Johnny Torp Kristensen Strandvejen 8, 7673 Harboøre Tlf.: 97 83 45 90/20 45 95 90 jt.tolum@gmail.com
Tilsynsmyndighed	Lemvig Kommune

Læsevejledning

Denne miljøgodkendelse er opdelt i to hovedafsnit. Første del udgøres af selve godkendelsen med de vilkår, Lemvig Kommune stiller vedrørende indretning og drift af virksomheden.

Anden del er den miljøtekniske beskrivelse og vurdering. Her er ejendommen og arealerne beskrevet nærmere, og der er redegjort for den påvirkning, husdyrbruget forventes at have på omgivelserne.

Sagen er behandlet efter LBK nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m. v. af husdyrbrug, herefter også kaldet Husdyrloven.

Miljøgodkendelse med vilkår

1.1. Beskrivelse af projektet

Det søgte projekt indebærer, at husdyrproduktionen på Thyborønvej 64, 7673 Harboøre udvides i eksisterende stalde.

Der sker ikke nybyggeri ved det søgte projekt.

Produktionen udvides til en årlig produktion på 8.000 slagtesvin (26,1 – 116 kg).

Husdyrgødning fra den søgte produktion afsættes til bedriftens egne arealer og tredjemandsarealer.

Ansøgningen er indsendt via det digitale ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, skemanummer 74 290.

Historik

Det nuværende tilladte dyrehold på ejendommen er en årsproduktion på 7.350 slagtesvin (30 – 112 kg), jævnfør ejendommens kapitel 5- miljøgodkendelse, som blev meddelt i 2010. Godkendelsen blev udarbejdet allerede i 2006, men blev som følge af kommunalreformen ikke meddelt da, og først i 2010 meddelte Lemvig Kommune godkendelsen.

Lemvig Kommune har i perioden 2007-2010 betragtet husdyrproduktionen som lovlig, blandt andet på baggrund af Ringkøbing Amts VVM-screening fra 2006, som indebærer et dyrehold på 8.140 slagtesvin (30 – 106 kg). Ved tilsyn i 2008 har Lemvig Kommune således accepteret udsving i vægtintervaller, forudsat at det samlede antal dyreenheder ikke overskrider et dyrehold på 8.140 slagtesvin (30 – 106 kg).

1.2. Afgørelse

Lemvig Kommune godkender det søgte projekt om udvidelse af husdyrproduktionen på Thyborønvej 64, 7673 Harboøre.

Miljøgodkendelsen er givet på vilkår, der har til hensigt at beskytte den omgivende natur og miljø, samt de omkringboende.

Husdyrbruget godkendes efter Husdyrlovens § 12, stk. 2.

Det godkendte projekt er omfattet af Husdyrlovens § 12, stk. 2 (IE-Husdyrbrug), da der godkendes en udvidelse af en eksisterende produktion på mere end 210 DE i slagtesvin.

Lemvig Kommune vurderer, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg og arealer, herunder, at der anvendes den bedste tilgængelige teknik. Endvidere vurderer kommunen, at husdyrbruget ved at efterleve vilkår i godkendelsen kan drives uden væsentlige påvirkninger af miljøet.

Vær opmærksom på at godkendelser og tilladelser efter anden lovgivning, for eksempel udlednings-, nedrivnings- og byggetilladelse, ikke er indeholdt i denne godkendelse, men skal søges særskilt hos Lemvig Kommune.

På Lemvig Kommunes vegne den 17. september 2015.

Simon Bach Nielsen

Miljøingeniør

1.3. Ikke teknisk resumé

Lemvig Kommunes beskrivelse

Det søgte projekt indebærer, at der fremadrettet produceres flere slagtesvin i de eksisterende staldbygninger på ejendommen.

Dette er muligt som følge af effektivitetsfremgang, hvor dyrenes daglige tilvækst er forøget, således at dyrenes slagtealder reduceres. Herved kan der i løbet af et år opfedes flere slagtesvin pr. stiplads.

Det søgte projekt indebærer, at bedriftens arealer miljøvurderes, og der fastsættes i det fornødne omfang vilkår til driften af de arealer, som modtager husdyrgødning. Herved sikres det, at beskyttelsen af overfladevand, grundvand og øvrig natur lever op til Husdyrlovens krav.

Det søgte projekt indebærer, at fodringen af dyrene optimeres, og at gylle sluses hyppigt ud af gyllekummerne. Herved overholdes krav at anvende den bedste tilgængelige teknik til at reducere udledning af ammoniak og fosfor, samt krav om staldanlæggets lugtbidrag til omgivelserne.

1.4. Vilkår for godkendelsen

Godkendelsen indeholder en række konkrete vilkår for husdyrbrugets drift, indretning og kontrol. Vilkårene skal medvirke til at sikre

- at indretning og drift af husdyrbruget og arealerne sker i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet samt den miljøtekniske beskrivelse og vurdering
- at yderligere miljøkrav, fastsat på grundlag af kommunens vurdering af ansøgningen, overholdes
- at risikoen for, at der forekommer forurening eller gener ud over de forventede ifølge miljøvurderingen, minimeres.

Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet, den vedlagte miljøtekniske beskrivelse og vurdering, samt godkendelsens vilkår.

Der gøres opmærksom på, at de valgte virkemidler og miljøteknologi skal være etableret og i brug senest når udvidelsen af dyreholdet påbegyndes.

Miljøgodkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Tidsfrist

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet senest 2 år efter, at den er meddelt.

2. Produktionstilladelse

Godkendelsen omfatter en årsproduktion på maksimalt

1.200 slagtesvin (26,1 – 116 kg) på maksimalt 300 stipladser på drænet gulv med spalter og

6.800 slagtesvin (26,1 – 116 kg) på maksimalt 1.600 stipladser på delvist spaltegulv (25-49 % fast gulv),

hvor dyrenes gennemsnitsvægt på stald ikke må overstige 68 kg.

I alt maksimalt 8.000 slagtesvin (26,1 – 116 kg).

Produktionen må på intet tidspunkt overstige de begrænsninger, der følger af anden lovgivning.

3. Udslusning af gylle

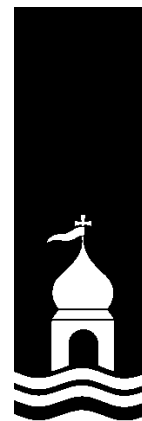
Gyllen i alle gyllekanaler i ejendommens nordlige stald med drænet gulv og spalter skal udsluses mindst hver 7. dag.

Udslusning skal foretages mellem kl. 8 og 16 og må ikke foretages på lørdage eller søn- og helligdage.

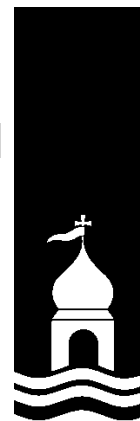
[Nedenstående vilkår anvendes såfremt gylleudslusningssystemet er fuldautomatisk og har indbygget en timerfunktion, hvor der er mulighed for at indstille udslusningen til at finde sted ugentligt. Med fuldautomatisk menes at gyllekanaler er udstyret med f.eks. mekanisk spjæld, mekaniske gyllepropper eller lign.]

3a. Gyllesystemet skal være udstyret med automatisk åbning af spjæld, gyllepropper eller lignende, der sikrer at udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Den automatiske styring af udslusningen skal tilsluttes en datalogger eller lignende. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

[Nedenstående vilkår anvendes såfremt gylleudslusningen iværksættes manuelt uden anvendelse af automatisk styring. Med manuelt menes at gyllepropper, spjæld eller lign. manuelt skal åbnes såvel som at pumpen startes manuelt]

3b. Pumpen for rørudslusningssystemet skal være tilsluttet en datalogger eller lignende, der dokumenterer, at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

eller

3c. Gyllekummerne skal være udstyret med fastmonterede følere, højdemålere eller lignende, der dokumenterer, at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 1. Højden af gylle i gyllekanalerne må på intet tidspunkt overskride en mængde der svarer til en uges gylleproduktion. Registreringen fra niveaufølere eller højdemålere skal enten registreres via datalogger eller ved førelse af logbog. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

eller

3d. Der skal føres logbog over at hyppigheden af udslusningen udføres i overensstemmelse med vilkår 3. Registreringen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

4. Hygiejnestandard og rengøring i stalde

Der skal holdes en god hygiejnestandard i staldene med vask af staldafsnit og ventilationsanlæg efter hvert hold slagtesvin. Vaskevand skal ledes til gyllebeholder. I øvrigt skal udearealerne renholdes. Stier samt foderarealer skal holdes tørre, dyrene skal holdes rene, støv- og smudsbelægning i stalden skal fjernes og fodringssystemer skal holdes rene

5. Fosfor ab dyr

Den totale mængde P ab dyr pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end 5.473 kg P pr. år.

"Kg P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg P ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr kg tilvækst} \times \text{g fosfor pr FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr kg tilvækst})$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårsregningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	8.000
Indgangsvægt, kg	26,1
Afgangsvægt, kg	116
FEsv pr. kg. Tilvækst	2,85
Gram fosfor pr. FEsv, g	4,6

Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,68414
----------------------------	---------

6. Kvælstof ab dyr

Den totale mængde N ab dyr pr. år beregnet som Kg N ab dyr pr. slagtesvin x antallet af slagtesvin/år skal være mindre end 27.373,67 kg N pr. år.

Kg N ab dyr pr. slagtesvin/år beregnes ud fra følgende ligning:

$((\text{FEsv pr. produceret svin} \times \text{gram råprotein pr. FEsv})/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N/kg tilvækst})$.

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	8.000
Indgangsvægt, kg	26,1
Afgangsvægt, kg	116
FEso pr. so	2,85
Gram råprotein pr. FEsv	148,38
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	3,42171

7. Flue- og skadedyrsbekæmpelse

På husdyrbruget skal der foretages effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med de af Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi, fastsatte retningslinjer herom.

8. Transporter af dyr til og fra husdyrbruget

Alle husdyrbrugets egne transportere af dyr til og fra ejendommen skal ske på hverdage i tidsrummet kl. 7.00 - 18:00.

9. Affald

Dagrenovationslignende og forbrændingseget affald skal opsamles i en container beregnet til formålet.

Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-egenanvendeligt PVC-affald skal frasorteres og opbevares under tag.

Ikke-egenanvendeligt farligt affald skal opbevares under tag i separate, egnede beholdere.

Alt olieaffald skal opbevares i tromler eller andre egnede beholdere, der er placeret indendørs, på tæt gulv uden afløb. Affaldsoplaget skal være placeret på en sådan måde, at et eventuelt spild ikke kan løbe ud af døre og porte el-

ler ud af en utæt sokkel eller lignende. Det skal sikres, at et eventuelt spild kan opsamles indendørs. Anvendes der spildbakke eller opkant omkring oplaget, skal dette indrettes således, at indholdet fra den største beholder kan tilbageholdes.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas og lignende skal opbevares i en engangsplastspand, beregnet til formålet.

10. Beredskabsplan

Ejendommen skal senest ved ibrugtagningen af godkendelsen have en beredskabsplan. Beredskabsplanen skal beskrive hvordan uheld og driftsforstyrrelser, som kan medføre risiko for miljøpåvirkninger vil blive håndteret.

Beredskabsplanen skal opbevares på ejendommen, være tilgængelig for de ansatte på ejendommen, og fremvises tilsynsmyndigheden på forlangende.

11. Støj

Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer se tabel herunder.

Dag	Periode	Reference-tidsrum	Værdi
Mandag- fredag	kl. 07.00-18.00	8 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 07.00-14.00	7 timer	55 dB(A)
Lørdag	kl. 14.00-18.00	4 timer	45 dB(A)
Søn- og helligdage	kl. 07.00-18.00	8 timer	45 dB(A)
Alle dage (aften)	kl. 18.00-22.00	1 time	45 dB(A)
Alle dage (nat)	kl. 22.00-07.00	½ time	40 dB(A)

For dag-, aften og natperioden skal grænseværdierne overholdes inden for det mest støjbelastede tidsrum på henholdsvis 8 timer (lørdag 7 og 4), 1 time og ½ time.

Maksimalværdier af støjniveauet må om natten ikke overstige ovennævnte kravværdier med mere end 15 dB(A).

Hvis tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedr. støj fra husdyrbruget er velbegrundede, skal husdyrbruget igennem en akkrediteret virksomhed for egen regning eftervise, at de stillede støjkrav er overholdt. Med mindre der er tale om overskridelser af grænserne, kan målingerne højst kræves udført én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med miljøstyrelsens gældende vejledning.

12. Spildevand

Ved overfladeafløb må der ikke ske oplagring, anvendelse og transport af foder, dyr, gødning, olie og kemikalier, således at der ikke opstår risiko for forurening af vandløb via drænafløb.

13. Forbud mod faste oplag af farlige flydende stoffer

Der må ikke være faste oplag af sprøjtemidler, olieprodukter eller andre farlige flydende stoffer på ejendommen. Ved "faste oplag" forstås oplag, som er på ejendommen i mere end to uger.

Undtaget herfor er fyrings- og dieselolie i olietanke, som opfylder kravene i olietankbekendtgørelsen, foderprodukter, samt medicinske stoffer til behandling af dyreholdet.

14. Beholder til opsamling af vaskevand, restvand m.v.

Husdyrbruget skal til enhver tid råde over 9 måneders opbevaringskapacitet for restvand, vaskevand, flydende husdyrgødning, m.v.

15. Håndtering af flydende husdyrgødning

Der skal benyttes gyllevogne med sugetårn og overløbssikring, når der tømmes gylle af lagertanke, således at ethvert spild i forbindelse med påfyldning af gyllevogne undgås.

16. Overførsel af husdyrgødning

Der må årligt overføres op til 46,13 DE, svarende til 4.376 kg N og 1.116 kg P til Flyvholmvej 5, 7673 Harboøre, CVR-nr.: 46 64 18 17.

17. Kontrolvilkår og egenkontrol

For at kunne kontrollere at husdyrbruget overholder godkendelsens vilkår, samt gældende miljølovgivning, skal husdyrbruget opbevare eller på forlangende inden 4 uger fremskaffe følgende dokumenter for de seneste 5 år:

Husdyrgødning: Gødningsregnskaber.

Næringsstoffer: Kopier af foder- og mineralrecepter samt dokumenterede oplysninger om samlede anvendte fodermængder.

Ressourcer: Årlige opgørelser af ejendommens samlede vand- og energiforbrug.

Dyrehold: Årlige opgørelser af dyreholdets størrelse.

18. Ophør af drift

Ved ophør af driften, skal husdyrbruget foretage oprydning i et sådan omfang, at forureningsfare undgås. Herunder skal opsamlingstanke, lagertanke, olietanke og lignende tømmes.

Lemvig Kommune skal kontaktes med henblik på at aftale, hvilke foranstaltninger, der skal til for at fjerne forurenende kilder, herunder bygninger, silo- og tankanlæg, samt tekniske installationer og anlæg.

1.5. Offentlighed og høring

Foroffentlighed

Det søgte projekt er offentliggjort på Lemvig Kommunes hjemmeside i perioden 22. juni – 20. juli 2015, samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Der er ikke modtaget høringssvar ved den foroffentlige høring.

Høring af ansøger og interessenter

Kommunens forslag til miljøgodkendelse har været sendt i høring hos ansøger og ansøgers rådgiver.

Herefter er naboer, interesseorganisationer og eventuelle andre interessenter orienteret om forslaget ved 6 ugers høring. Følgende er hørt:

- Thyborønvej 64 A, 7673 Harboøre
- Thyborønvej 68, 7673 Harboøre

- Vandværksvej 16, 7673 Harboøre
- Søndergade 20, 7673 Harboøre
- Banegårdsvej 2, 7620 Lemvig
- Langerhusevej 18, st. tv, 7673 Harboøre
- Kolisvej 5, 7673 Harboøre
- Stationsvej 5, st., 7673 Harboøre
- Korsdalsvej 134, 2605 Brøndby
- Voldgade 10, st. th, 7620 Lemvig
- Volvevej 9, 7673 Harboøre
- Flyvholmvej 5, 7673 Harboøre
- Flyvholmvej 11, 7673 Harboøre
- Stadionvej 24, 7673 Harboøre
- Strandvejen 19, 7673 Harboøre
- Tolumvej 5, 7673 Harboøre
- Danmarks Naturfredningsforening,
jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk og dnlemvig-sager@dn.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Der er ikke modtaget høringssvar i forbindelse med 6 ugers høring.

Lugtkonsekvensområdet for det søgte projekt er i ansøgningen beregnet til 587 meter. Inden for denne afstand ligger 80 – 100 beboelser i byzone i Harboøre By. Antallet af berørte personer er efter Lemvig Kommunes opfattelse så stort, at den enkeltes individuelle interesse udtyndes i så stor grad, at den enkelte beboer i Harboøre ikke kan tillægges hørings- eller partsstatus. Beboere i Harboøre byzone anses herefter ikke at være "berørte", jævnfør Husdyrlovens § 55, stk. 4.

Offentliggørelse

Miljøgodkendelsen offentliggøres på Lemvig Kommunes hjemmeside, www.lemvig.dk den 21. september 2015, samt ved annoncering i Lokalavisen i Lemvig. Følgende har fået meddelelse om udarbejdelse af godkendelsen:

- Strandvejen 8, 7673 Harboøre
- Anne Kirkegaard, LMO, aki@lmo.dk
- Embedslægeinstitutionen Midtjylland, Sundhedsstyrelsen, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg, senord@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Mashedøgade 20, 2100 København Ø, dnlemvig-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Jens Johan Brogaard, Torsvej 111, 7620 Lemvig, jens.johan.brogaard@altiboxmail.dk
- Dansk Ornitologisk Forening – Vestjylland, lemvig@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
- Friluftsrådet, v. Allan Kjær Villesen, Højbovej 9, 7620 Lemvig, akv@tdcadsl.dk
- Friluftsrådet, Scandiagade 12, 2450 København SV, fr@friluftsradet.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd Reventlowsgade 14, 1651 København V, ae@aeraadet.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, att. Signe Normand, Aarhus University, Ny Munkegade 114, DK- 8000 Aarhus C, dbf.oestjylland@gmail.com
- Danmarks Sportsfiskerforbunds Miljøkoordinator, Erik Schou Nielsen, Rosenvej 18, 8240 Risskov, enie@aabc.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Dansk Fritidsfiskerforbund, Arne Rusbjerg, Engvej 42 7490 Aulum, teamstr@gmail.com

- Aktive Fritidsfiskere i Danmark v. Leif Søndergård, Søvejen 6, 7860 Spøttrup, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17,3, Postboks 2188, 1017 København K, fbr@fbr.dk
- Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, hus-dyr@ecocouncil.dk

1.6. Klagevejledning

Afgørelsen er truffet i medfør af § 12, stk. 2 i Lovbekendtgørelse om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug, nr. 1486 af 4. december 2009. Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrloven af følgende;

- Ejeren af Thyborønvej 64, 7673 Harboøre
- Embedslægeinstitutionen
- Enhver, der har en individuel interesse i sagens udfald.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for at efterkomme afgørelsen som følge af den tid, der er

medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis afgørelsen påklages får ansøger besked. Klage over en godkendelse efter § 12, stk. 2 har ikke opsættende virkning med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet jf. § 81 i Husdyrloven. Det betyder, at hvis eventuelt byggeri påbegyndes og en sag påklages kan Natur- og Miljøklagenævnet sætte byggeriet i stå eller kræve nedrivning for ansøgers regning.

Klagefristen udløber den 19. oktober 2015 ved kontortids ophør.

Denne afgørelse kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter den dato, hvor afgørelsen bliver meddelt, jævnfør Husdyrlovens § 90.

I forbindelse med behandlingen af sagen kan det være nødvendigt, at Lemvig Kommune indsamler, behandler og videregiver oplysninger, der er nødvendige for sagens behandling. Ifølge persondataloven har man blandt andet ret til at bede om indsigt i de oplysninger, der behandles, ret til at gøre indsigelser mod, at oplysningerne behandles, ret til at berigtige Lemvig Kommunes oplysninger samt ret til at klage over behandlingen til Datatilsynet. Forvaltningsloven og offentlighedsloven giver normalt også mulighed for at få indsigt i sagen. Lemvig Kommune sender og modtager breve, dokumenter og andre informationer fuldt elektronisk via e-post og websider. Adressen til Teknik & Miljø er: teknik@lemvig.dk

2. Generelle forhold

2.1. Meddelelsespligt - anlæg, arealer, ejerforhold

Inddragelse af nye udbringningsarealer, overførselsaftaler og eventuelle overførsler til biogasanlæg skal forhånds anmeldes til kommunen.

2.2. Gyldighed

Godkendelsen skal være udnyttet senest 2 år efter at godkendelsen er meddelt.

Godkendelsen anses i dette tilfælde for udnyttet ved udvidelse af det søgte dyrehold.

Hvis godkendelsen ikke helt eller delvist udnyttes i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet.

2.3. Revurdering og retsbeskyttelse

Kommunalbestyrelsen skal tage en godkendelse af et IE-husdyrbrug op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39 i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, når EU-Kommissionen i EU-Tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter omfattet af § 12, stk. 1, nr. 1-3, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Kommunalbestyrelsen skal tage godkendelsen op til revurdering uanset § 40, stk. 1, i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug og § 41 a, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse.

Revurderingen skal omfatte alle vilkår i godkendelsen.

Ifølge § 40 stk. 1 i Husdyrloven må tilsynsmyndigheden ikke meddele påbud eller forbud efter § 39 før der er forløbet 8 år efter meddelelsen af en godkendelse, jævnfør altså ovenstående undtagelse.

Tilsynsmyndigheden skal dog, jævnfør Husdyrlovens § 40, stk. 2, tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud efter § 39, hvis

- der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, eller
- det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse skal, jævnfør § 40 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering. Den første revurdering skal dog, som nævnt herover, foretages når der er forløbet 8 år.

Jævnfør § 41 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug skal miljøgodkendelsen desuden revurderes, således at husdyrbruget kan overholde ajourførte vilkår senest 4 år efter offentliggørelse af nye BAT-konklusioner.

Det er planlagt at foretage den første revurdering i **2023**, med mindre der forinden offentliggøres BAT-konklusioner.

Miljøteknisk beskrivelse

---

3. Anlægsbeskrivelse

Husdyrbruget ligger på adressen Thyborønvej 64, 7673 Harboøre, matrikel 2c, Den sydlige Del, Harboøre.

Det søgte projekt indebærer, at slagtesvineproduktionen i eksisterende stalde udvides fra 7.350 slagtesvin (30 – 112 kg) til 8.000 slagtesvin (26,1 – 116 kg). Slagtesvinene opstaldes på 300 stipladser med drænet gulv og spalter, samt 1.600 stipladser med delvist spaltegulv.

Projektet er beskrevet i digitalt ansøgningsskema 74 290 med supplerende oplysninger. Ansøger henviser desuden til den miljøtekniske beskrivelse i ejendommens eksisterende kapitel 5-miljøgodkendelse efter Miljøbeskyttelsesloven fra 2010.

Lemvig Kommune konstaterer, at den miljøtekniske beskrivelse i ejendommens hidtidige miljøgodkendelse, suppleret med den indsendte digitale ansøgning, herunder vedhæftede bilag, indeholder tilstrækkeligt grundlag for at miljøgodkende ejendommen efter Husdyrlovens § 12, stk. 2.

Lemvig Kommune ligger her særligt til grund, at der er tale om godkendelse af et eksisterende husdyrbrug, hvor den eneste ændring er, at der produceres flere slagtesvin som følge af effektivitetsfremgang.

Lemvig Kommune har i det omfang det er skønnet nødvendigt, suppleret ansøgningsmaterialet med kortbilag m.v.

3.1. Lokalisering

Lemvig Kommunes vurdering

Staldanlæggets placering i forhold til afstandskrav i Husdyrlovens § 6 fremgår af tabel 1. Der sker ikke bygningsmæssige ændringer på ejendommen, og afstandskrav i Husdyrlovens § 8 er derfor ikke relevante for projektet.

Afstande er målt fra nærmeste hjørne på det samlede anlæg.

Tabel 1: Generelle afstandskrav

Afstand til	Opmålt afstand	Afstandskrav
Nærmeste nabobeboelse (Thyborønvej 64 A)	124 m	50 m
Nærmeste byzone eller sommerhusområde (Harboøre)	392 m	50 m
Nærmeste lokalplanlagte område i landzone til boligformål, offentlige formål, m.v. ()	> 400 m	50 m

Nærmeste lokalplanlagte område er Det lokalplanlagte område for Harboøre Renseanlæg, som ligger umiddelbart sydøst for staldanlægget. Det fremgår af lokalplanen, at området udlægges til tekniske formål, og at der ikke må opføres eller indrettes boliger i området. Dette område vurderes således ikke at være omfattet af Husdyrlovens § 6, nr. 2.

Nærmeste ammoniakfølsomme naturområde jævnfør Husdyrlovens § 7, et overdrev øst for Harboøre (Kategori 2-natur), ligger cirka 530 meter nord for ejendommens gyllebeholder og cirka 600 meter NNØ for staldanlægget.

Lemvig Kommune konstaterer, at projektet overholder de generelle afstandskrav i Husdyrlovens §§ 6 og 7.

3.1.1. Landskabelige forhold

Lemvig Kommunes vurdering

Det søgte projekt indebærer ikke ydre bygningsmæssige ændringer af staldanlægget.

Der foretages på den baggrund ikke en nærmere landskabsvurdering af projektet, da projektet herved ikke påvirker landskabelige, geologiske eller kulturhistoriske værdier.

Som følge af, at projektet gennemføres i eksisterende bygninger vurderes det ikke relevant at overveje alternative placeringer af projektet.

3.2. Dyrehold, staldanlæg og management

Lemvig Kommunes beskrivelse

Ejendommens staldanlæg består af to stalde, foderlade i forlængelse af den nordlige stald med drænet gulv og spalter, to udendørs siloer og en gyllebeholder. Anlægget ses på bilag 1.

I miljøgodkendelsen fra 2010 godkendes der samlet 2.004 stipladser til slagtesvin i ejendommens to stalde. Det fremgår endvidere, at der er 1.728 stipladser i den sydlige stald med delvist spaltegulv. Der er således godkendt 276 stipladser til slagtesvineproduktion i den nordlige stald med drænet gulv og spalter.

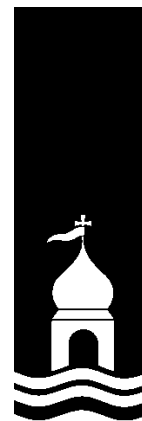
Byggetegninger for den nordlige stald med drænet gulv og spalter viser, at der ved opførelse af stalden er søgt byggetilladelse til 44 stier på 2,3 gange 4,495 meter. Dette er samme sti-dimensionering, som stierne i den sydlige stald med delvist spaltegulv.

I den sydlige stald er der 1.728 stipladser fordelt på 96 stier, hvilket er 18 slagtesvin/sti. Den nordlige stald synes altså umiddelbart projekteret med 44 stier, hver til 18 slagtesvin, altså 792 stipladser. Det samlede staldanlæg synes dimensioneret til en maksimal kapacitet på 2.520 stipladser. Der er ikke taget stilling til, hvilken andel af stipladserne, der er syge-/aflastningsstier.

Der søges godkendelse til 300 stipladser i den nordlige stald med drænet gulv og spalter.

Dette medfører umiddelbart, at mere end halvdelen af denne stald ikke kan udnyttes, da det søgte projekt kun med en beregningsmæssig margen på 9 cm kan overholde lugtkravet til byzone. De resterende 492 stipladser kan således umiddelbart ikke godkendes til husdyrproduktion, da lugtgeneaf-

standen herved ikke ville kunne overholdes, samt da det ikke er eftervist, om en større husdyrproduktion i denne stald vil kunne overholde generelle ammoniakkrav, samt krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik.

Staldanlæg – ansøgers beskrivelse

Valg af staldsystemer

De eksisterende stalde er indrettet med delvis spaltegulv i det meste og med drænet gulv i den stald der blev bygget ved sidste udvidelse. Delvis gulv er en af de staldtyper der har lav ammoniakemission.

I den nordlige stald med drænet gulv og spalter anvendes hyppig udslusning af gylle, hvilket reducerer lugt fra denne del af anlægget med 20 %.

Valg af miljøteknologi

Der bygges ikke nyt i forbindelse med denne udvidelse. Da der er delvis spaltegulv i en stor del af de eksisterende stalde overholdes ammoniakkravet (BAT) på denne måde.

Renovering af eksisterende stalde

Der er ingen planer om renovering af eksisterende staldanlæg inden for den 8 årige periode, hvorefter kommunalbestyrelsen skal foretage den første regelmæssige revurdering af det miljøgodkendte. Årsagen hertil er, at stalderne er relativt nye og velfungerende.

Foder

For at overholde BAT i forhold til fosfor, er der indsat en mindre korrektion på fosforindholdet i foderet. Standart er 4,8 g. I ansøgningen har vi sænket dette til 4,6 g.

Management – ansøgers beskrivelse

På ejendommen anvendes følgende ledelses- og kontrolrutiner med henblik på styring af husdyrbrugets miljøforhold:

- Alle ansatte introduceres grundigt til nye arbejdsopgaver.
- De ansatte deltager i lovpligtige efteruddannelseskurser.
- Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
- Månedlig opgørelse fra energiselskabet.
- Der udarbejdes effektivitetsrapporter over forbruget af foder
- Foderplaner revideres 1-2 gange om året med foderkonsulent for at sikre optimal foderudnyttelse.
- Stalderne gennemgås dagligt med henblik på at opdage lækager.
- Der foretages løbende service på ventilationsanlæg/foderanlæg, el-kabler og pumper af aut. installatør.
- Alle elinstallationer efterses hvert 5. år.
- Der foretages rengøring af stalde og ventilationsanlæg efter fastlagt plan.

- Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikre korrekt brug og effekt.
- Gyllebeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år.
- Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen
- Der føres sprøjtejournal.
- Alle aktiviteter planlægges grundigt. Anlægget er indrettet på en logistisk optimal måde for transporter til og fra ejendommen såvel som den interne fordeling.
- Affald fjernes løbende fra ejendommen.
- Aftale med firma om rottebekæmpelse på ejendommen.
- Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning i form af mark og gødningsplan. Planen anvendes til at dokumentere husdyrbrugets størrelse og forbrug af gødning. Dette er lovkrav i Danmark

Lemvig Kommunes vurdering

Der indgår ikke ydre eller indre bygningsmæssige ændringer i det søgte projekt.

Bedste tilgængelige teknik

Staldene er indrettet dels med delvis spaltegulv (25 - 49 % fast gulv) og drænet gulv med spalter. Der anvendes hyppig udslusning i stalden med drænet gulv og spalter, hvilket fastholdes i vilkår.

Lemvig Kommune har beregnet emissionsgrænseværdien for ammoniak til 3.542 kg N/år. Denne emission opnås ved de eksisterende staldsystemer, kombineret med foderoptimering.

Lemvig Kommune har beregnet emissionsgrænseværdien for fosfor til 5.490 kg P/år. Denne emission opnås ved foderoptimering. Godkendelsen indeholder fodervilkår, som sikrer, at emissionsgrænseværdierne for N og P overholdes.

Beregning af emissionsgrænseværdier er foretaget på baggrund af Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår for konventionel produktion af slagtesvin i gyllesystemer,

http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?File=/BAT/Standardvilkaar/BATEmissionsgraenser_slagtesvin_maj2011.pdf, samt den nyeste justerede BAT-norm for fosfor, http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.BAT-standardvilkaar.ashx#justeret_bat-graense_for_fosfor_for_svin.

Den eksisterende staldindretning kombineret med fodertiltag lever efter Lemvig Kommunes vurdering op til BAT.

Der er indarbejdet en række procedurer og egenkontrol på ejendommen, eksempelvis efteruddannelse af de ansatte, daglig gennemgang af staldanlægene, revidering af foderplaner 1-2 gange årligt, løbende service og vedligehold af ventilationsanlæg, foderanlæg, vandinstallationer, pumper, mv., ren-

gøring af stalde efter fast plan, løbende affaldsbortskaffelse, udarbejdelse af gødning- og markplaner, mv.

På den baggrund vurderer Lemvig Kommune, at ejendommen lever op til BAT på ejendommen, hvad angår management. Ved tilsyn, senest i foråret 2015 har Lemvig Kommune desuden konstateret, at ejendommen fremstår veldrevet og ryddelig.

Godkendelsen indeholder vilkår om egenkontrol og dokumentation i form af registrering af fodersammensætning og foderforbrug, vand- og energiforbrug, dyreholdets størrelse, samt udarbejdelse af gødningsplaner.

Godkendelsen indeholder desuden vilkår om forureningsforebyggende tiltag ved husdyrbrugets ophør ved tømning af opsamlingstanke, olietanke, mv., samt at Lemvig Kommune kontaktes med henblik på gennemgang af ejendommen.

3.3. Energi- og vandforbrug

Beskrivelse i miljøgodkendelse af 18. maj 2010

De stof- og energimængder, der tilføres ejendommen for at opretholde produktionen har betydning for mængden af reststoffer og øvrige miljøbelastninger, som produktionsanlægget påfører omgivelserne. Der er ikke arbejdet systematisk med besparelse af vand og energi på ejendommen.

Der udarbejdes egenkontrol over forbruget af råstoffer.

Samlet oversigt over årligt forbrug af råstoffer på ejendommen i nuværende drift og i fremtidig drift ses af nedenstående tabel.

Ressource	Forbrug før udvidelsen	Forbrug efter udvidelsen	Ændring (%)
El (kWh)	50.000	75.000	33,3 (+)
Vand, produktion (m3)	3.085	4.498	31,4 (+)
Fyringsolie	4.000 l	4.800 l	16,7 (+)

Beskrivelse i BAT-redegørelse (bilag 4) - energiforbrug

Energiforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom, herunder hvilke teknologiske løsninger, der anvendes til begrænsning af forurening.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. energiforbrug.

Ifølge EU's referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT at anvende følgende:

- Optimering af udformningen af ventilationssystemet i mekanisk ventilerede stalde for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Undgåelse af modstand i ventilationssystemer gennem hyppig eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.
- Anvende lavenergi-belysning.

Lys:

- Lyset slukkes når staldene forlades.
- Der anvendes lysstofrør i alle stalde.
- Udendørs belysning er censorstyret.

Ventilation:

- Ventilationsanlægget vil blive rengjort jævnlige mindst 1 gang om året. Ved rengøring fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- Ventilationen vil blive styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget.
- Temperatur- og luftfugtighedsfølere vil blive kontrolleret.
- Årligt eftersyn af ventilationsanlægget, som sikre at det kører optimalt.

Udfodring:

- Dimensioneringen er korrekt.
- Der anvendes centrifugalpumper i stedet for snækkepumper.
- Anlægget efterses og vedligeholdes jævnlige

Transport:

- Udbringningsarealerne ligger tæt på ejendommen, hvilket nedsætter transporttiden og brændstofforbruget.
- Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Beskrivelse i BAT-redegørelse (bilag 4) - vandforbrug

Vandforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. vandforbrug.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

- rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. Til svineopstaldning løber spulevand typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt. I fjerkræstalde er det også vigtigt at finde balancen mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.
- udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- detektering og reparation af lækager.

Der anvendes følgende tiltag på ejendommen med henblik på vandbesparelse:

Vask af stalde

- Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand.
- Der anvendes endvidere vandbesparende dysere.
- Både iblødsætning og vask med højtryksrensere samt vandbesparende dysere reducerer vandforbruget ved vask.

Vanding af dyr

- Der anvendes vandkopper i staldene, som ikke medfører spild af vand i samme omfang som drikkeventiler.

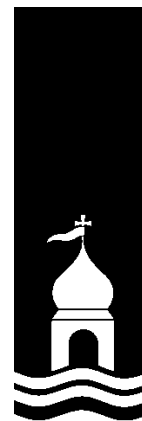
Overbrusningsanlæg

- Optimeret styring af overbrusningsanlæg.
- Anvendelse af vandbesparende dysere

Vandrør og slanger i stalde

- Der er etableret stophaner på alle vandslanger.
- Staldene kontrolleres dagligt for utætheder på vandrør og små reparationer udføres med det samme.

Registrering af vandforbrug

- Vandforbruget opgøres en gang om året i forbindelse med årsregnskabet.

Lemvig Kommunes vurdering

Ressourceforbruget forventes at blive forøget i takt med at produktionen på ejendommens udvides.

Vand- og elforbruget må forventes at blive forøget på grund af et større behov for drikkevand, samt vand til rengøring. Elforbruget forøges som følge af øget foderforbrug og husdyrgødningsproduktion, der kræver flere timers arbejde med blandemaskiner, pumper, m.v.

Belysningsbehovet forøges formodentligt ikke, da bygningsmassen og staldindretningen forbliver uændret.

Ventilationsbehovet kan forventes at blive marginalt forøget, som følge af produktionsfremgangen.

Slagtesvineproduktion er generelt kendetegnet som en forholdsvis enkel produktionsgren, hvor et lavt ressourceforbrug har en væsentlig betydning for driftsresultatet.

Energirigtige løsninger, for eksempel med lavenergibelysning, anvendelse af frekvensstyret ventilation og vedligehold af fodersystemer så energi- og foderspild minimeres er således interessante for den enkelte producent.

Ansøgers beskriver ejendommens ressourceforbrug og energibesparende tiltag med redegørelse for el- og vandbesparende tiltag i bilag 4.

Produktionen vurderes at leve op til BAT for vand- og energiforbrug.

3.4. Gener

3.4.1. Lugt

Lemvig Kommunes beskrivelse

Nærmeste byzone/sommerhusområde er Harbøre, cirka 435 meter vest for staldcentrum. Der ligger ikke enkeltbeboelser uden landbrugspligt, samlede bebyggelser eller lokalplanlagte områder i landzone udlagt til boligformål inden for denne afstand.

Det fremgår af ansøgningskema 74 290, at geneafstanden for lugt til byzone er overholdt med 9 cm. Lemvig Kommune har verificeret, at byzonen er korrekt udpeget.

På den tilstødende matrikel syd for husdyrbruget ligger Harbøre renseanlæg, som er omfattet af en lokalplan. Denne lokalplan indebærer, at der ikke må opføres boliger eller lignende inden for det planlagte område, og det konstateres, at Husdyrlovens beskyttelsesniveau ikke gælder for renseanlægget.

Nærmeste nabo er Thyborønvej 64 A, som ligger cirka 150 meter sydvest for husdyrbruget. Dette er en landbrugsejendom, og Husdyrlovens beskyttelsesniveau for lugt omfatter dermed ikke denne ejendom.

Lemvig Kommunes vurdering

Lugtgenæafstandene til byzone/sommerhusområde, samlet bebyggelse og enkelt bolig er beregnet i den digitale ansøgning. Lugtgenæafstandene er overholdt til alle tre områdetyper.

Dyrenes gennemsnitsvægt på stald og antallet af stipladser på staldanlægget, fordelt i de to stalde, ligger til grund for lugtberegningens resultat.

Lemvig Kommune stiller derfor vilkår, som fastholder dyrenes gennemsnitsvægt, samt antallet af stipladser i de to stalde.

I den eksisterende stald med drænet gulv anvendes teknologien "ugentlig udslusning af gylle fra slagtesvinestalde", som er optaget på Miljøstyrelsen Teknologiliste med en lugtreducerende effekt på 20 %. Der stilles vilkår om at denne teknologi anvendes og dokumenteres via logbog.

Lemvig Kommune stiller desuden vilkår om, at der sikres en god staldhygiejne ved at rengøre staldafsnit og ventilationsanlæg efter hvert hold slagtesvin, ved at renholde udearealer, og ved at holde stier, foderarealer og -systemer tørre og rene.

Lugtbidraget fra husdyrbruget til omgivelserne vurderes herefter ikke at være til væsentlig gene for omboende.

3.4.2. Støj

Lemvig Kommunes vurdering

Den miljøtekniske beskrivelse fra 2010 beskriver de primære støjklager fra ejendommen i form af dyrehold, ventilationsanlæg, kortere perioder med støj ved indblæsning af foder fra gastætte siloer, foderblande-anlæg, samt transportere til og fra ejendommen. Miljøgodkendelsen indeholder støjvilkår, som omfatter hele ejendommen, dog undtaget transportere uden for selve ejendommen.

Der vurderes ikke at opstå nye væsentlige støjklager som følge af det søgte projekt.

Skulle der mod forventning indgå berettigede støjklager, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæmpende tiltag, eksempelvis i form af støjvolde eller anden placering af støjklager.

Det bemærkes, at støjvilkåret omfatter alle omboende, også andre landbrugsejendomme.

3.4.3. Lys

Lemvig Kommunes vurdering

Lysklager i dagtimerne udgør ikke under almindelige forhold en væsentlig gene.

Der etableres ikke nye lyskilder på ejendommen som følge af det søgte projekt.

Eksisterende lys ved udleveringsrampen kan være tændt i tidlige dagtimer i forbindelse med indlevering og afhentning af dyr. Rampen er placeret ved den østlige gavl af den sydlige stald, og lys herfra kan ikke ses fra omboende eller beboere i Harboøre. Kun Renseanlægget kan blive berørt af lys herfra, og aktiviteterne på renseanlægget vurderes ikke at være følsomme over for lyspåvirkning fra husdyrbruget. De eksisterende lyskilder ved udleveringsrampen vurderes således ikke at give anledning til væsentlige gener for omboende.

Skulle der mod forventning indgå berettigede klager over lyspåvirkning fra ejendommen, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at dæmpe ejendommens lyskilder, for eksempel ved at retningsbestemme lyskilder, så unødige fjernvirkninger undgås.

3.4.4. Fluer og skadedyr

Lemvig Kommunes vurdering

Fluebekæmpelse er beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse i miljøgodkendelsen fra 2010. Der anvendes rovfluer, staldene renholdes, og Statens Skadedyrslaboratoriums (Nu: Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi) retningslinjer efterleves.

Der stilles vilkår om bekæmpelse af fluer og skadedyr jævnfør retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Det vurderes at være tilstrækkeligt til at sikre en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen.

3.4.5. Støv

Lemvig Kommunes vurdering

Der kan opstå kortvarige støvgener ved levering og håndtering af foder. Generne herfra vurderes at være begrænsede. Det søgte projekt indebærer ikke andre aktiviteter, som forventes at medføre væsentlige støvgener.

Skulle der mod forventning opstå støvgener, som af Lemvig Kommune vurderes som væsentlige, kan Lemvig Kommune efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget støvdæpende tiltag.

3.4.6. Transport

Lemvig Kommunes vurdering

Transporter til og fra ejendommen er beskrevet i den miljøtekniske beskrivelse fra 2010.

Der henvises til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Antallet og typerne af transportere til og fra husdyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

For at begrænse antallet af transporter uden for almindelig arbejdstid stilles der vilkår om, at egne transporter af dyr (smågrisetransporter) udføres inden for almindelig arbejdstid, på hverdage i tidsrummet kl. 7:00 – 18:00.

Lemvig Kommune vurderer, at de eksisterende til- og frakørselsforhold er tilfredsstillende til det søgte projekt.

3.5. Forurening

3.5.1. Spildevand herunder regnvand

Lemvig Kommunes vurdering

Spildevandsmængderne fra ejendommen vurderes ikke at ændre sig i væsentlig grad. Der vurderes ikke at ske en større afledning af regnvand fra ejendommens tagarealer som følge af projektet, da tagarealet ikke ændres.

Der vurderes heraf ikke at være behov for at indhente en udledningstilladelse til overfladevand til det søgte projekt.

3.5.2. Husdyrgødning og foder

Lemvig Kommunes vurdering

Det fremgår af den miljøtekniske beskrivelse fra 2010, at der er en samlet opbevaringskapacitet på 3.864 m³ på staldanlægget, heraf er de 3.000 m³ i ejendommens gyllebeholder, og den resterende kapacitet i gyllekummerne under staldene.

Fra denne kapacitet trækkes den del, som ligger i den nordlige stald, da vilkår om ugentlig udslusning forhindrer, at denne stalds gyllekummer kan anvendes som lager. Andelen af opbevaringskapacitet i den nordlige stald vurderes at udgøre cirka 340 m³, under antagelse af, at cirka 30 % af staldgulvet i den sydlige stald er fast gulv uden gyllekanaler.

Opbevaringskapaciteten er herefter cirka 3.500 m³. Jævnfør normtal for 2014 fra Aarhus Universitet,

http://anis.au.dk/fileadmin/DJF/DCA/Forskning/Normtal_2014_1.pdf

producerer et slagtesvin (31 – 107 kg) cirka 0,48 t gødning. Dette tal korrigeres jævnfør det søgte vægtinterval på 26,1 – 116 kg til 0,58 t gødning, hvilket for 8.000 slagtesvin giver en årsproduktion på 4.645 ton husdyrgødning. Dette er eksklusiv vaskevand m.v.

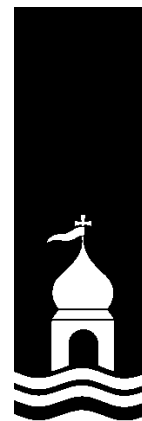
Lemvig Kommune stiller vilkår om, at ejendommen skal råde over mindst 9 måneders opbevaringskapacitet for flydende husdyrgødning, restvand og vaskevand, m.v.

Foder

Foder opbevares i ejendommens gastætte siloer (korn), samt i foderladen, som ligger i forlængelse af den nordlige staldbygning.

Det fremgår af bilag 4, at foderet blandes på ejendommen, og der fasefodres. Foderplaner revideres 1-2 gange hvert år. Foderanlægget er korrekt dimensioneret, og der anvendes centrifugalpumper ved udfodring. Foderanlægget efterses og vedligeholdes jævnligt.

Godkendelsen indeholder vilkår om foderets indhold af kvælstof og fosfor, som er medvirkende til, at ejendommen samlet set lever op til BAT for ammoniak og fosfor.

Foderopbevaring, -blanding og selve udfodringen vurderes samlet at ske ved brug af den bedste tilgængelige teknik.

Driftsforstyrrelser eller uheld

Der stilles vilkår om, at der senest ved ibrugtagningen af godkendelsen skal være udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen, som beskriver hvordan uheld og driftsforstyrrelser, som kan medføre risiko for miljøpåvirkninger vil blive håndteret. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for de ansatte på ejendommen, og beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

Det fremgår af bilag 4, at staldene gennemgås dagligt, der foretages løbende service på ventilations- og foderanlæg, elkabler og pumper, alle elinstallationer gennemgås hver 5. år, gyllebeholderen kontrolleres hver 10. år og affald fjernes løbende.

Der opbevares ikke spildolie, oliefiltre, akkumulatorer eller sprøjtemidler på ejendommen, jævnfør den miljøtekniske beskrivelse fra 2010.

Der stilles vilkår om, at der ikke må være faste oplag af sprøjtemidler, olieprodukter eller andre farlige flydende stoffer på ejendommen. Undtaget er fyrings- og dieselolie i olietanke, som opfylder kravene i olietankbekendtgørelsen, samt medicinske stoffer til behandling af dyreholdet.

Lemvig Kommune vurderer herefter, at der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at modvirke forureninger forårsaget af driftsforstyrrelser og uheld.

3.5.3. Affald

Beskrivelse i miljøgodkendelse af 18. maj 2010

Affald fra produktionen omfatter animalsk affald, medicinrester, desinfektionsmidler, emballage og skrot.

Animalsk affald opbevares under en kadaverkapper eller overdækket med plast indtil afhentning. DAKA står for afhentningen. Der afhentes døde dyr daglig, dog med undtagelse af weekender.

Der er ingen opbevaring af spildolie på virksomheden.

Der er ingen opbevaring af oliefiltre på virksomheden.

Skrot leveres på genbrugspladsen eller til forskellige produkthandlere.

Der er ingen opbevaring af akkumulatorer på virksomheden.

Klinisk risikoaffald som kanyler, hætteglas etc. opbevares i en dertil bestilt kanylespand og bortskaffes særskilt til Marius Pedersen.

Erhvervsaffald bortskaffes i overensstemmelse med Lemvig Kommunes affaldsregulativ. Der forventes ikke at der vil ske en markant forøgelse af affaldsproduktionen i forbindelse med udvidelsen.

Lemvig Kommunes vurdering

Godkendelsen indeholder vilkår om affaldshåndtering. Dette vilkår er rettet mod ejendommens samlede affaldsproduktion.

Det forventes, at mængderne af affald samlet set vil forøges marginalt, som følge af udvidelsen, uden at dette i øvrigt er miljømæssigt betænkeligt.

Affaldsfraktioner, som muligvis kan forefindes i landbrugsproduktion er beskrevet herunder:

Dagrenovationslignende affald er affald fra virksomheder, der er omfattet af definitionen af dagrenovationslignende affald i affaldsbekendtgørelsen.

Dagrenovationslignende affald består blandt andet af:

Affald med en sammensætning som dagrenovation fra husholdninger som køkken- og kantineaffald, emballageaffald fra fødevarer samt affald fra oprydning og rengøring.

Affald som kan give hygiejniske problemer i form af lugt, fluer, skadedyr samt let fordærveligt mad.

Ikke-genanvendeligt farligt affald er affald, der er omfattet af definitionen af farligt affald i affaldsbekendtgørelsen, og som er ikke-genanvendeligt, bortset fra eksplosivt affald.

Ikke-genanvendeligt farligt affald er bl.a.:

- rester af maling
- rester af opløsningsmidler
- lim rester
- spraydåser
- syre- og baserester
- asbest, støvende
- medicinaffald
- PCB-affald
- tungmetal
- forurenede jord

Klinisk risikoaffald er i Bekendtgørelse om affald defineret som affald omfattet af EAK-koderne 18 01 - 18 02 og er nærmere beskrevet i Miljøstyrelsens "Vejledning om håndtering af Klinisk Risikoaffald" nr. 4, 1998.

Ikke-genanvendeligt PVC-affald er typisk blød PVC, såsom:

- Gulvbelægnings og vægbeklædninger af vinyl

- Fodpaneler og fodlister
- Kraftige presenninger og tagfolier
- Ventilationsslanger, armerede slanger, og vandslanger
- Regntøj, gummistøvler og andet blød PVC

Forbrændingsegnet affald er affald, der er omfattet af definitionen af forbrændingsegnet affald i affaldsbekendtgørelsen.

Forbrændingsegnet affald er affald med en positiv brændværdi, bortset fra affald der skal sorteres fra til genanvendelse eller affald som det efter lovgivningen er forbudt at forbrænde.

Eksempler på forbrændingsegnet affald:

- ikke genanvendeligt træ fra emballager (herunder paller) og forpackninger
- ikke genanvendeligt pap og papir, f.eks. coatede pap- og papirtyper
- ikke genanvendelig plast samt sammensatte materialer mellem plast og andre materialer
- inventar, møbler, tæpper, madrasser og lignende.

3.5.4. Råvarer og hjælpestoffer

Lemvig Kommunes vurdering

Godkendelsen indeholder vilkår om, at der ikke må opbevares farlige flydende stoffer på ejendommen.

Undtaget herfor er fyrings- og dieselolie i olietanke, som opfylder kravene i olietankbekendtgørelsen, foderprodukter, samt medicinske stoffer til behandling af dyreholdet.

Der er stillet vilkår om, at der ikke må ske oplag, anvendelse eller transport af foder, dyr, gødning, olie eller kemikalier ved overfladeafløb.

Godkendelsen indeholder også vilkår om, at der skal benyttes gyllevogne med sugetårn og overløbssikring, når der tømmes gylle af lagertanke.

Ved disse vilkår vurderes opbevaring og håndtering af råvarer og hjælpestoffer, herunder farlige flydende stoffer ikke at udgøre en miljörisiko på ejendommen.

3.6. Ammoniaktab - generelt

Lemvig Kommunes vurdering

Husdyrlovens generelle ammoniakreduktionskrav for slagtesvin er 30 %, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 1. ad a, Tabel 1.

Det fremgår af ansøgningsskema 74 290, at det generelle ammoniakkrav er opfyldt.

Bedste tilgængelige teknik

Anvendelsen af den bedste tilgængelige teknik er nærmere beskrevet i bilag 4.

Der er redegjort for management, herunder egenkontrol, staldindretning, fodring, vand- og energiforbrug, samt opbevaring af husdyrgødning.

Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår for ammoniak og fosfor er overholdt.

Samlet set vurderes det søgte projekt at anvende den bedste tilgængelige teknik.

3.7. Ammoniakpåvirkning af natur

Lemvig Kommunes beskrivelse

I www.husdyrgodkendelse.dk er der beregnet en samlet ammoniakemission fra anlægget på 3.542 kg N/år, og meremissionen fra anlægget er cirka 575 kg N/år.

De herunder nævnte kategoriserede naturtyper er omfattet af særlige ammoniakdepositionskrav, jævnfør beskyttelsesniveauet i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 2.

Kategori 1 natur – ammoniakfølsom natur i N2000 områder

Kategori 1 natur er ammoniakfølsomme naturtyper indenfor internationale naturbeskyttelsesområder, Natura 2000 - områder.

Der ligger ingen kategori 1-natur inden for 10 km af staldanlægget. Lemvig Kommune konstaterer herved uden yderligere beregninger, at afskæringskriterierne for kategori 1-natur er overholdt.

Kategori 2 natur – større § 3 områder

Kategori 2 natur er større § 3 naturområder, som er beskyttet gennem § 7, stk. 1 nr. 2 i Husdyrloven.

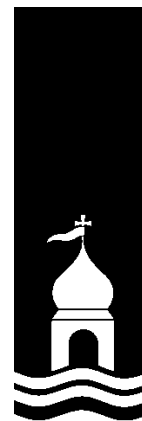
Anlægget ligger cirka 530 meter sydvest for nærmeste kategori 2-natur, som er et overdrev på cirka 7,5 ha.

Den totale ammoniaktilførsel på dette naturområde fra husdyrbruget må ikke overstige 1 kg N/ha/år.

Den totale ammoniakdeposition på overdrevet fra det søgte projekt er beregnet til 0,3 kg N/ha/år.

Ruhederne af opland og naturområde i beregningen er fastsat jævnfør "naturpixibogen" til L (landbrug) for oplandet og Bn (blandet natur) for naturen: <http://www2.mst.dk/wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrveiledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%c3%a5der%20-%20Vurdering&File=Naturpixibog06032007.pdf>

Kategori 3 natur – moser, heder og overdrev

Kategori 3-natur er heder, moser og overdrev, som ikke er omfattet af kategori 1 og 2.

Kommunen kan ikke fastsætte vilkår om en merdeposition på under 1,0 kg N/ha/år på kategori 3-natur, jævnfør husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, nr. 4, tabel 3.

Der er ikke kategori 3-natur inden for afstanden til nærmeste kategori 2-natur

Øvrig natur

Cirka 250 meter øst for anlægget ligger et større sammenhængende strandeng-område, en del af Plet Enge. Strandengen er ikke defineret som kategori 3-natur, men merdepositionen beregnes for at sikre, at der ikke er risiko for en tilstandsændring jævnfør Naturbeskyttelseslovens § 3. Merdepositionen er beregnet i flere punkter langs den vestlige afgrænsning af strandengen, og overstiger i ingen beregningspunkter en merdeposition på 0,3 kg N/år.

Cirka 170 meter sydvest for anlægget ligger en sø på cirka 1.000 m². Merdepositionen på søen er beregnet til 0,2 kg N/ha/år.

Beregningspunkter er indsat af ansøger og Lemvig Kommune i det digitale ansøgningsystem.

Habitatvurdering og Bilag IV-arter

Kommunen skal vurdere på alle planer og projekter om, hvorvidt de kan skade de arealer og arter, der er beskyttede i Natura 2000-områder.

Natura 2000-områder og arter er udpegede på internationalt plan, og de forskellige EU-lande er ansvarlige for, at de ikke tager skade af den menneskelige aktivitet i landet.

Den Europæiske Union vedtog i 1992 et direktiv, som havde til hensigt at fremme beskyttelsen af de mest truede naturtyper, svampe-, plante- og dyrearter i Europa. I daglig tale kaldes det for "habitatdirektivet", og det pålægger de nationale regeringer at udpege områder, der indeholder truede eller sårbare arter og deres levesteder. Til direktivet findes et bilag, som nævner 230 dyrearter, 483 plantearter og 198 biotoper, der skal beskyttes.

Natura 2000-områderne består af habitatområder med særlig værdifulde naturtyper, dyre- og plantearter og af fuglebeskyttelsesområder med særlige fugle.

I bilag IV til Habitatdirektivet er listet en række dyrearter samt få plantearter, som skal beskyttes. Ligeledes er arternes yngle- og rasteområder beskyttede. Beskyttelsen gælder uanset hvor arterne forekommer, dvs. både indenfor og udenfor Natura 2000-områder.

Screening

Husdyrbruget ligger indenfor Natura 2000-område 28, Agger Tange, Nissum Bredning, Skibsted Fjord og Agerø.

Natura 2000-område 28 udgør et samlet areal på cirka 33.000 ha og består af Habitatområde H28 og Fuglebeskyttelsesområderne F23, F27, F28 og F39.

Staldanlægget ligger i F39, mens F28 ligger cirka 7 km fra husdyrbruget og F23 og F34 ligger mere end 10 km fra husdyrbruget.

Strandengene ved Plet Enge og på Harboøre Tange ligger ikke i habitatområde og er derfor ikke del af udpegningsgrundlaget. Truslerne for strandenge er uhensigtsmæssig hydrologi (udtørring), mindre saltpåvirkning, tilgroning som følge af for stor næringsstofpåvirkning og invasive arter.

Udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde 28 drejer sig i Lemvig Kommune om Hvinand og Toppet Skallesluger, som begge er trækfugle i området. Truslerne for disse arter er hovedsagelig forstyrrelser især i yngleperioden (maj-juli), prædation og forurening af fjorden så fødegrundlag (muslinger, snegle, fisk, krebs og vandplanter) forsvinder.

Udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde 39 er Alm. Ryle, Brushane, Klyde, Fjord- og Dværgterne, Hvidbrystet Præstekrave og Mosehornsluglen, som alle yngler i området, samt Bramgås, Kortnæbbet gås, Lysbuget Knortegås, og Sangsvanen, som er trækfugle, der raster og fouragerer i området.

Truslerne for disse arter er bl.a. forstyrrelser især i yngleperioden, prædation, tilgroning og fragmentering af naturarealer der tidligere har været plejet og dermed egnet sig til yngle- og rasteområde for fuglene.

Der ligger en sø cirka 170 meter sydvest for staldanlægget.

Søen kan være levested for Stor Vandsalamander, Spidssnudet Frø og Strandtudsen, uden at disse arter dog konkret er registreret ved besigtigelse.

Lemvig Kommunes vurdering

Kategori 1-natur

Afskæringskriteriet til Kategori 1-natur vurderes at være overholdt.

Kategori 2-natur

Afskæringskriteriet til Kategori 2-natur er overholdt.

Kategori 3-natur

Afskæringskriteriet til Kategori 3-natur vurderes at være overholdt.

Lemvig Kommune har ikke kendskab til andre projekter, som i sammenhæng med dette projekt, vil kunne påvirke Natura 2000-områder.

Det konkrete projekt ligger inden for Natura 2000-område og inden for Fuglebeskyttelsesområde.

En forøget ammoniakdeposition, som ikke overstiger 1,0 kg N/ha/år vurderes ikke at medføre risiko for tilstandsændringer, jævnfør Natur- og Miljøklagenævnets udtalelse i NMK-132-00047;

Ammoniakdeposition på områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3

Ved vurderingen af, om udvidelse af et husdyrbrug kan føre til tilstandsforandringer i et nærliggende § 3 område, må der efter Natur- og Miljøklagenævnets opfattelse tages udgangspunkt i, om det ansøgte vil indebære en merdeposition på mindre end 1 kg N/ha/år. I givet fald vil det ansøgte efter den tilgængelige viden ikke medføre nogen tilstandsændring, uanset hvilken tilførsel der sker samlet set til området på ansøgningstidspunktet.

Udpegningsgrundlaget i F39 vurderes ikke at blive påvirket af ammoniakmerdepositionen fra det søgte projekt.

En så begrænset eutrofiering med luftbåren kvælstof udgør ikke en betyden- de trussel mod udpegningsgrundlaget, set i forhold til prædation, tilgroning og opsplnitning af naturområder.

På baggrund af, at Husdyrlovens beskyttelsesniveau for ammoniak er overholdt, vurderes projektet ikke i sig selv eller i kumulation med andre projekter, at udgøre en risiko for en skadevirkning på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område 28, eller andre Natura 2000-områder.

På baggrund af denne vurdering vil der ikke blive lavet en videre konsekvensvurdering for projektets påvirkning af Natura 2000-område 28 eller Fuglebeskyttelsesområde 39, for så vidt angår ammoniakfordampning fra projektet.

4. Arealbeskrivelse

Arealoversigt

Udbringningsarealerne ses på oversigtskort i bilag 3.

Af de i alt 289 ha godkendes markerne 5-0 og 35-0, i alt cirka 1,2 ha ikke til udbringning af husdyrgødning, da Lemvig Kommune ønsker at vurdere, om disse arealer er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

Ansøgning 74 290 er indsendt både med og uden disse arealer, og i begge versioner er de generelle beskyttelsesniveauer overholdt.

Hvis Lemvig Kommunes vurdering er, at markerne ikke er omfattet af § 3, vil de umiddelbart kunne indgå i miljøgodkendelsen ved anmeldelse efter husdyrlovbekendtgørelsens § 25.

Overførselsaftaler

Der indgår 35,63 ha overførselsaftaler i projektet. Af disse kan mark 10-1k, samt dele af mark 12-1k ikke godkendes som harmoniareal, da arealerne er registreret § 3-beskyttet natur. Desuden er en del af mark 9-2k muligvis § 3 natur. Der er uden disse arealer fortsat anmeldt cirka 33 ha udbringningsareal, hvilket er tilstrækkeligt areal til at overholde det generelle harmonikrav på 1,4 DE/ha.

Jordbundstype

Det fremgår af ansøgnings-skema 74 290, at udbringningsarealerne er grovsandet jord (JB 1).

Lemvig Kommune konstaterer, at mark 51-0, 52-0, 52-1 og 53-0 er lerblandet sandjord (JB 3/JB 4), og de resterende marker er grovsandet jord (JB 1), jævnfør Den Danske Jordklassificering.

Forskellen vurderes bagatelagtig, da ændring til JB 3/JB 4 ved scenarieberegning er vist at medføre en lavere udvaskning af N og P end beregnet i ansøgningen.

Markvanding og markdræn

Det fremgår af ansøgningen at ingen af markerne er drænedede eller vandede.

Lemvig Kommune har ikke grundlag for at anfægte det oplyste.

Sædskifte

Der er valgt S4-sædskifte i ansøgningen, hvilket er referencesædskiftet. Sædskiftet er derfor ikke et virkemiddel.

Nitratklasser

Alle udbringningsarealerne ligger i Nitratklasse 0 og Fosforklasse 0.

Det generelle udvaskningskrav for nitrat og fosfor til overfladevand er her ved implicit overholdt ved overholdelse af det generelle harmonikrav.

Nitratudvaskningen til overfladevand er i skema 74 290 beregnet til 84,9 kg N/ha/år, svarende til et meroverskud i forhold til planteavlensniveauet på 7,5 kg N/ha/år.

Fosforoverskuddet er i skema 74 290 beregnet til 18,3 kg P/ha/år.

Drikkevandsinteresser

Arealerne 3-0, 34-0, 35-0, 36-0 og 37-0 ligger helt eller delvist i nitratfølsomt indvindingsopland (NFI). Nitratudvaskningen til grundvand er i ansøgningskema 74 290 beregnet til 74 mg nitrat/L nydannet grundvand. Udvasningen er uændret i forhold til nudriften, og overholder dermed Husdyrlovbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for grundvand.

Ammoniakfølsom natur

Mark 13-0 og 14-0, 71-0 og 72-0 grænser umiddelbart op til kategori 2-natur. Mark 3-0 og 28-2 ligger cirka 10 meter fra kategori 2-natur, afskåret af læhegn, veje, m.v.

Mark 81-0 og 82-0 grænser op til kategori 3-natur, en hede på cirka 2,5 ha og mark 34-0 grænser op til kategori 3-natur, en hede på cirka 2,1 ha.

Afskæringskriterierne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 omfatter ammoniakfordampning fra stald og lager. Fordampningen fra udbringningsarealer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er som udgangspunkt ikke reguleret af afskæringskriterierne i bilag 3. Jævnfør Husdyrlovens § 19 skal kommunalbestyrelsen ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse sikre sig, at husdyrbruget i øvrigt *...kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.*

Lemvig Kommune vurderer her, at det bedste grundlag til at vurdere, om § 19 overholdes, er afskæringskriterierne i bekendtgørelsens bilag 3, altså en totaldeposition til kategori 2-natur på 1,0 kg N/ha/år og en merdeposition til kategori 3-natur på 1,0 kg N/ha/år.

Alle arealerne, som grænser op til ammoniakfølsom natur er landbrugsjord, som historisk er drevet i almindelig omdrift. Udbringning af husdyrgødning på arealerne er altså en fortsættelse af hidtidig praksis, og der vurderes ikke at ske en merdeposition på naturområder som følge af det søgte projekt.

Mark 13-0 og 14-0 udgør tilsammen cirka 28 ha og mark 71-0 og 72-0 under 8 ha.

Jævnfør bufferzonerapporten,

http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20Udbringning%20-%20Vurdering&File=Bufferzonerapport_endelig_260304.pdf

og bilag til bufferzonerapporten (bilag 10, side 97),

http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Ammoniak%20fra%20Udbringning%20-%20Vurdering&File=Bilag_bufferzonerapport_310304_endelig.pdf,

vil udbringning af 1,4 DE svinegylle/ha ved brug af en gennemsnitlig udbringningsteknologi medføre en deposition på cirka 0,6 kg N/ha/år i en afstand af 10 meter fra en mark på 9 ha, og en deposition på cirka 0,8 kg N/ha i en afstand af 10 meter fra en mark på 36 ha.

Det vurderes ud fra en sammenligning af ortofoto fra 1992 og 2013, at hverken hedeområdet, der grænser op til mark 13-0 og 14-0, eller overdrevet, der grænser op til mark 71-0 og 72-0, udsættes for en randzonepåvirkning ved den nuværende markdrift. Ortofoto ses i bilag 5.

Der vurderes på den baggrund ikke at være risiko for en tilstandsændring ved den fortsatte markdrift med udbringning af svinegylle på disse marker.

Øvrige forhold

Randzonenlovens krav om randzoner langs vandløb og søer, forventes at give en forøget tilbageholdelse af næringsstoffer.

Udbringningsarealerne ligger ikke i Natura-2000 områder, fredede områder eller lignende.

I forhold til anvendelsen af BAT ved anvendelse af husdyrgødning henvises der til, at Miljøstyrelsen i de vejledende BAT-standardvilkår beskriver, at udbringning af husdyrgødning anses for BAT, når gældende regler for udbringning overholdes.

Før end den søgte arealdrift kan godkendes, skal der foretages en vurdering af udvaskningen i forhold til afskæringskriterierne for arealer som afvander til særligt sårbare Natura 2000-områder. Det skal således eftervises, at påvirkningen af nitrat og fosfor fra husdyrbruget ikke medfører risiko for skadevirkninger på Natura 2000-områder.

4.1. Habitatvurdering

Ingen af udbringningsarealerne afvander til Natura-2000 områder. Arealerne er således ikke omfattet af Husdyrlovens beskyttelsesniveauer for nitrat og fosfor til overfladevand.

Der udføres på den baggrund ikke habitatvurdering af påvirkningen ved udbringning af husdyrgødning til harmoniarealer i det søgte projekt.

5. Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (Bilag IV-arter)

EF-Habitatdirektivet fra 1992 rummer i sin artikel 12 en forpligtelse til at sikre en streng beskyttelsesordning for en række dyr og planter overalt i landet, dvs. uanset om de forekommer indenfor et beskyttelsesområde eller udenfor; disse arter fremgår af direktivets bilag IV, de såkaldte bilag IV-arter.

For bilag IV-arter gælder således, at deres yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges, og derfor er aktiviteter ikke tilladte, som kan udgøre en trussel for den enkelte art.

Det bemærkes, at fugle behandles særskilt i EF-fuglebeskyttelsesdirektivet.

I den daglige drift og hovedsagelig ved driftsændringer er det lodsejerens eget ansvar at være opmærksom på ikke at skade eller ødelægge bilag IV-arternes yngle- eller rasteområder. Det gælder også selv om myndighederne ikke har oplyst lodsejeren om, at der er konkrete forekomster af bilag IV-arter i området. Overtrædelser kan straffes efter regler i Naturbeskyttelsesloven og Jagt- og Vildtforvaltningsloven. Hvis en lodsejer har planer om at gennemføre en aktivitet, der kræver tilladelse, godkendelse eller lignende er det myndighedens ansvar at sikre, at de godkendte aktiviteter ikke vil skade yngle- eller rasteområder.

Husdyrbrugets udbringningsarealer udgør cirka 289 ha.

Bilag IV-arter

På baggrund af faglig rapport nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt kommunens øvrige kendskab vurderes det, at følgende arter og grupper fra habitatdirektivets bilag IV kan tænkes at have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring ejendommen.

Det drejer sig om damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, troldflagermus, odder, markfirben, stor vandsalamander, spidssnudet frø og strandtudse.

Odder, damflagermus, vandflagermus, troldflagermus og birkemus er optaget på rødlisten 1997. Rødlisten er en fortegnelse over plante- og dyrearter, der er forsvundet, akut truede, sårbare eller sjældne i den danske natur.

Arterne er gennemgået nedenfor:

Flagermus:

Alle danske flagermus er listet som bilag IV-arter.

Vinterkvarterer: Flagermusenes føde, insekterne, er stort set ikke fremme om vinteren. Mens de fleste insekt-ædende fugle trækker sydpå om vinteren går flagermusene i dvale fra oktober til hen i april. Flagermusene foretrækker et køligt, men frostfrit sted.

Sommerkvartererne – dagopholdssteder: Fra midt på foråret eller først på sommeren søger flagermusene til områder, hvor der er gode betingelser for ophold og føde. Det specifikke opholdssted afhænger af arten, men vil oftest være i bygninger og hule træer i nærheden af skov. Fourageringsområderne er også artsafhængige, og kan bl.a. være søer og åer, hvor flagermusene æder insekter, de fanger over vandoverfladen. Mange arter lever af insekter, de fanger i lysåben løvskov, over marker og skove, i skovkanter, lysninger eller levende hegn. Hun-flagermus samles i ynglekolonier, hvor ungerne fødes fra omkring midten af juni og lidt ind i juli.

Trusler mod flagermus kan være fældning af gamle træer og skove samt nedrivning af bygninger.

Damflagermus: Sommerkvarterer i bygninger. Vinterkvarterer i bl.a. kældre.

Sydflagermus: Holder til i huse både sommer og vinter.

Vandflagermus: Sommerkvarterer i træer, under stenbroer, sjældent i huse. Vinterkvarterer i kældre, gruber.

Der ligger flere mindre områder med skov/plantage spredt omkring ejendommen som potentielt kan være sporadisk opholdssted for flagermus.

Birkemus:

Birkemusens særlige kendetegn er den lange sorte rygstribe, der går fra øjnene og ned til haleroden. Fra snudespids til halerod måler birkemusen 5-8 cm, mens halen kan være op til 11 centimeter lang. Den vejer 5-15 gram.

Det vestligste Limfjordsområde er et af de to steder i Danmark hvor Birkemusen lever. Birkemusen kravler rundt i vegetationen når den søger føde om natten, og er den eneste danske gnaver, som hører til familien af "hopemus". Birkemusen er formentlig også Danmarks sjældneste og mest truede pattedyr. Samtidig er den blandt de arter, som man kender mindst til.

Birkemusen findes i forskellige habitater sommer og vinter. Krav til vinterbiotop kunne være tørre, beskyttede områder i skov på veldrænet jord eller på stejle skrænter. Krav til sommerbiotop kunne være områder, hvor fugtige arealer såsom enge, vandløbs- og vældområder står i tæt forbindelse med tørre biotoper i form af heder, afgræssede, stejle skrænter, ekstensivt dyrkede marker eller skov. Dens føde består især af insekter, larver, regnorme og edderkopper.

Ungerne fødes i juni-august. I oktober-maj sover birkemusen vintersøvn i en rede den laver af græs og mos.

Birkemusen har gode potentielle leve- opholds- og fødesøgningsområder i Plet Enges strandenge, som ligger i en afstand af cirka 300 meter fra staldanlægget.

Odder:

Fra snudespids til halespids måler odderen 100-130 cm og med en vægt på 6-11 kg (hanner), 5-8 kg (hunner) er den et af Danmarks største rovdyr.

Det flade hoved med de lange knurhår omkring snuden og den kraftige hals, der næsten går i et med kroppen, er typiske kendetegn ved odderen. Arten kan også kendes på den let affladede hale.

Den lever i tilknytning til både stillestående og rindende salt- og ferskvand, hvor den hovedsageligt lever af fisk som aborre, ål, karpe og ålekvabber. Den foretrækker uforstyrrede vandløb eller næringsrige søer, moser og fjordområder. Karakteristisk for disse områder er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet. De fleste unger fødes her om sommeren eller efteråret. Odderen er nataktiv og opholder sig om dagen i en hule i brinken, under træerødder eller under buske.

Trusler for odderen er opsplnitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder, forstyrrelser og vejanlæg der krydser et vandløb. Slåning og oprensning af vandløb, kan have en skadelig virkning på yngle- og rasteområder for odder.

Odderen kan søge føde i de større vandløb i området, Hygum Nor og Veserne, samt i selve Limfjorden.

Spidssnudet frø:

Spidssnudet frø er en brun frø med mørkere tegninger, som yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Den største ynglesucces opnår arten i vandhuller uden fisk.

Spidssnudet frø er i høj grad afhængig af, at der nær ynglestederne findes gode levesteder på land. En stor del af spidssnudet frøs yngle- og rasteområde, men langt fra alle, er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Ødelæggelse og forringelse af yngle- og rasteområder omfatter rydning, opfyldning til byggeri, belastning med spildevand og fragmentering på grund af vej.

Spidssnudet frø har potentielle leve-, opholds- og fødesøgningsområde i søer og vandhuller nær bedriftens udbringningsarealer.

Strandtudse:

Strandtudsen er lille og tætbygget og har en tydelig gul stribe ned langs ryggen. Den bliver op til 8 cm lang. Den tåler en vis saltholdighed i vandet og yngler gerne på brakvand på strandenge og enge med lavvandede søer. Yngleaktiviteten er på sit højeste omkring 1. maj. Dens vigtigste yngle vandhuller er mange steder nøgne søer i grusgrave.

Gødskning og vandstandssænkning er væsentlige trusler. Hvis levestedet gødes eller tilføres gødningsstoffer udefra, kan vegetationen blive så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkelig kort ved fx græsning.

Hvad angår vandstand kan 5-10 cm til eller fra, være afgørende for, at vandsamlingen udtørres på det rette tidspunkt. Det betyder for eksempel, at hvis en grøft i nærheden udsættes for hårdhændet oprensning, så grøftens

bund uddybes med 5-10 cm, så kan det være nok til at tudserne ikke længere kan gennemføre ynglecyklus.

Strandtudsens yngle- og rasteområde vil ofte være vandhuller, enge og strandenge, der er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Vandhullerne ved husdyrbrugets udbringningsarealer er således potentielle yngle- og rasteområder.

Markfirben:

Markfirbenet er et kraftigt, kortbenet firben. Det kendes fra det almindelige firben på, at det er kraftigere med kort, højt hoved og afstumpet snude. Om foråret er hannen grøn på kroppens sider. Den bliver op til 23 cm lang.

Den findes spredt i landskabet (især ved kysterne) på åbne, varme, solrige lokaliteter som jernbane- og vejstrækninger, sten- og jorddiger, heder, overdrev, grusgrave, strandenge, kystskrænter og sandede bakkeområder. Den kan dog også forekomme på ekstensive landbrugsarealer. Den lever primært af græshopper, sommerfuglelarver og biller.

Markfirbenet yngler på solvendte skråninger med varm, løs, veldrænet jord af gruset eller sandet karakter. Variationen i landskabet gør det muligt for dyret hurtigt at skifte mellem varme og kølige steder, og dermed regulere sin kropstemperatur.

Markfirbenet går i hi i september (ungerne i november). Hannerne kommer frem af hi i midten af april og hunnerne i midten af maj, og parringstiden er straks i gang. Hunnen lægger æg i midten af juni. Der lægges 6-12 æg der graves 5-10 cm ned et sted hvor solen kan skinne ned. Æggene klækkes i august-september, medmindre det er en kold sommer.

I den aktive periode bevæger de fleste individer sig mindre end 100 m væk fra udgangspunktet. Markfirbenet er gået betydeligt tilbage i de sidste 100 år, hvilket kan skyldes, at dens levesteder gror til.

Markfirbenet har potentielle levesteder på diger i Harboøreland.

Stor vandsalamander:

Den store vandsalamander er en padde med lang krop og lang hale. Den bliver 10-16 cm lang. De voksne dyr har mørkegrå eller sort ryg og har mange små, hvide vorter på kroppens sider. Bugen er svovlgul med sorte pletter. Hannen kendes i yngletiden på en høj rygkam med et savtakket omrids.

Den foretrækker næringsfattige, solbeskinnede vandhuller. Det er ikke unormalt at finde den i vandhuller på under 100 m², men de findes også i søer, der kan være over 1 hektar store. Den kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker, især dem, hvor kvæget vandes. Salamanderen yngler sjældent, hvis der er fisk eller hvis der opdrættes ænder i vandhullet.

I vandhullerne parrer salamanderne sig og opholder sig frem til slutningen af sommeren. I sensommeren forlader de voksne individer vandhullerne, indtil de i oktober opsøger et overvintringssted. Uden for yngletiden er salamander-

ren primært i skove og enge, men findes også i kældre, udhuse og lignende. Den skjuler sig ofte i dagtimerne og kommer først frem om natten, hvor den går på jagt. Størstedelen af bestanden opsøger levesteder inden for få hundrede meter fra ynglestederne, men enkelte individer kan vandre op til 1 km. Rastestederne er oftest knyttet til skov og til menneskeboliger.

Trusler mod Stor vandsalamander: Næringsstofforurening af ynglevandhuller, udsætning af fisk og ænder i vandhullerne, opfyldning og dræning af ikke-beskyttede vandhuller, fjernelse af vegetation nær vandhullerne, som arten bruger udenfor yngletiden (f.eks. småskove) eller opdyrkning af vandhulsnære arealer.

Vandhullerne ved husdyrbrugets udbringningsarealer er potentielle yngle- og rasteområder for Stor Vandsalamander.

Andre dyre- og plantearter

Lemvig Kommune er ikke bekendt med forekomster af andre planter eller dyr omfattet af artsfredning eller optaget på nationale eller regionale rødlistor på eller umiddelbart op til husdyrbrugets staldanlæg eller udbringningsarealer.

Lemvig Kommunes vurdering

Udbringning af husdyrgødning på bedriftens arealer i omdrift vurderes ikke at medføre tilstandsændringer i skovbevoksninger, andre potentielle sommer- eller vinterkvarterer, eller at påvirke fødegrundlaget for flagermus.

Projektet vurderes således ikke at udgøre en risiko for at forringe fødegrundlag, leve- eller rastesteder for flagermus.

Det søgte projekt indebærer drift af landbrugsarealer, som ligger på tør og drænet jord, som ikke opfylder betingelserne for birkemusens levesteder. Projektet vurderes derfor ikke at udgøre en risiko for birkemusen.

Det vurderes, at odderen med sin levevis næppe er truet af projektet, da der ikke sker opsplitning af bestande og levesteder, ødelæggelse eller forringelse af yngle- og rasteområder eller forstyrrelser ved anlægsarbejder.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der tidligere har været vådområde, og projektet i sig selv vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for spidssnudet frø, stor vandsalamander eller strandtudse.

Udbringningsarealerne inddrager ikke arealer, der er egnede som yngle- og rasteområder for markfirben og det vurderes derfor ikke at have negative konsekvenser for arten.

Lemvig Kommune vurderer, at driften af udbringningsarealerne ikke indebærer forringelse af internationale naturbeskyttelsesområder eller muligheden for opnåelse af gunstig bevaringsstatus eller medfører forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, områderne er udpeget for, jævnfør Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 408 af 1. maj 2007.

6. Alternative løsninger, 0-alternativ og husdyrbrugets ophør

Lemvig Kommune stiller vilkår for oprydning mv. ved husdyrbrugets ophør. Der er stillet vilkår om, at der ikke må være faste oplag af farlige flydende stoffer på ejendommen, hvilket til en vis grad forebygger forureningsrisikoen efter husdyrbrugets ophør.

7. Egenkontrol og dokumentation

Lemvig Kommune stiller vilkår om, at der føres egenkontrol med husdyrgødningsproduktionen, vand- og energiforbrug, foderforbrug, samt dyreholdets størrelse.

Bilag

Bilag 1

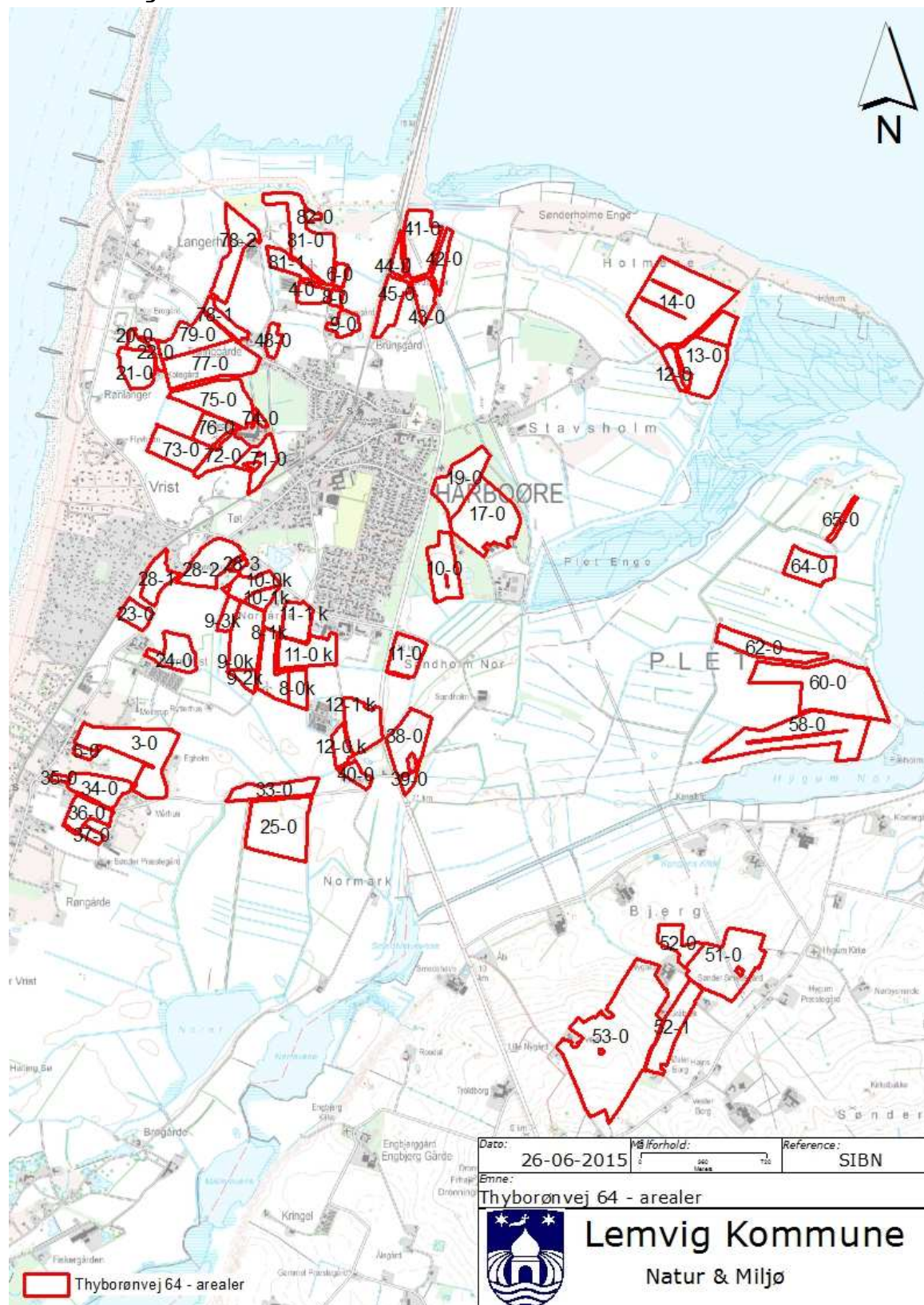

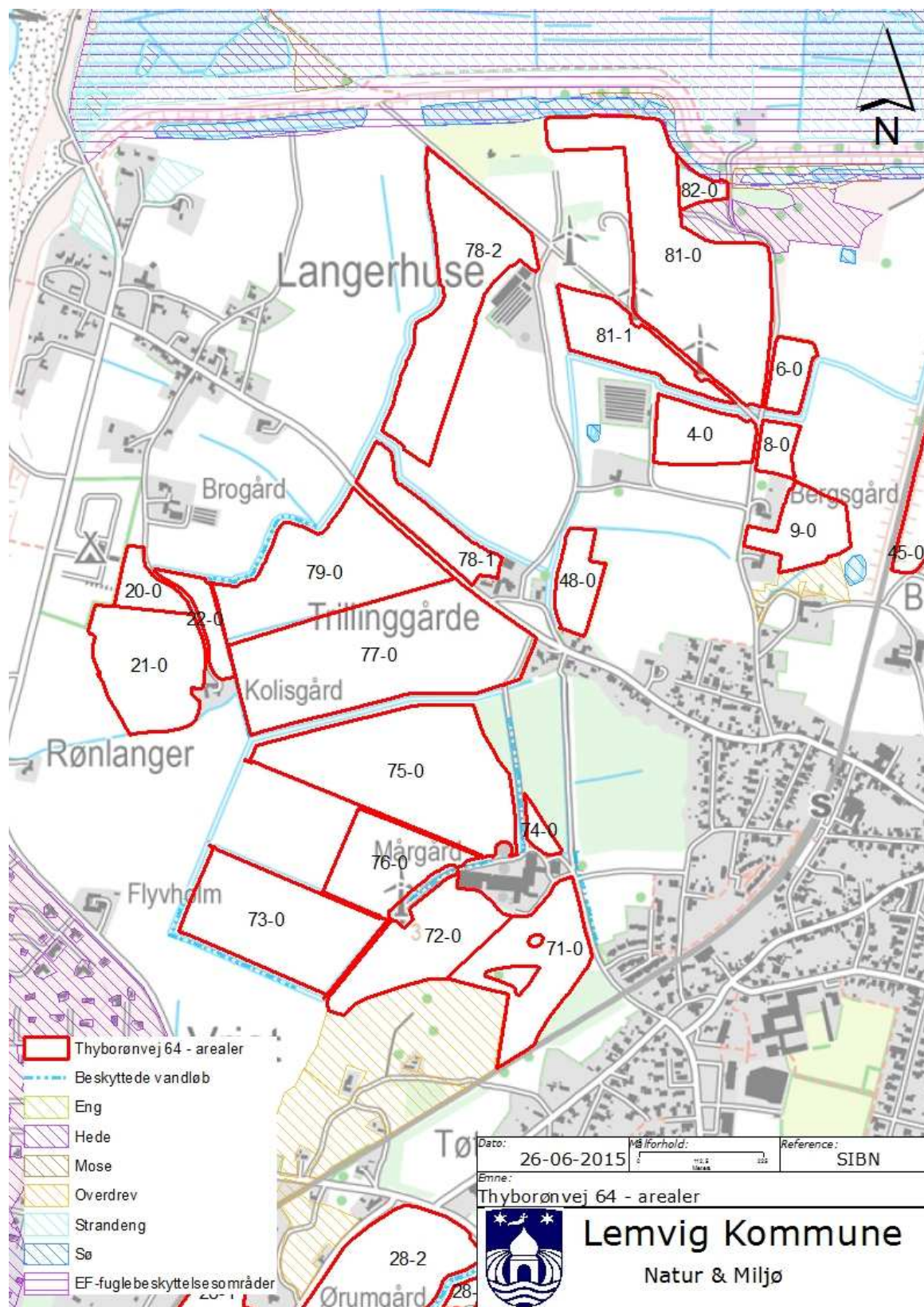
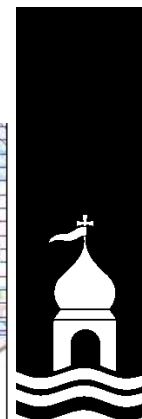

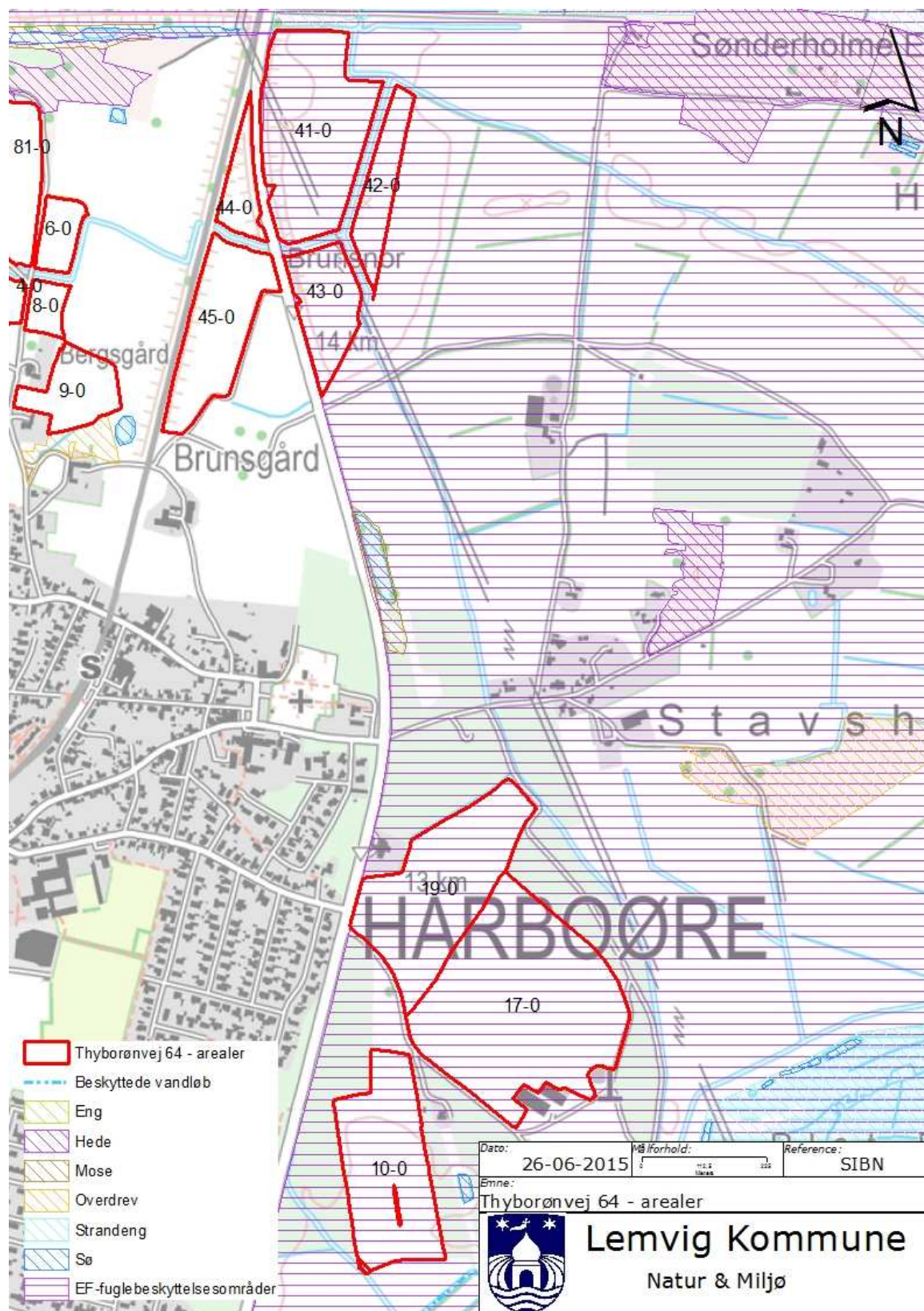
Bilag 2

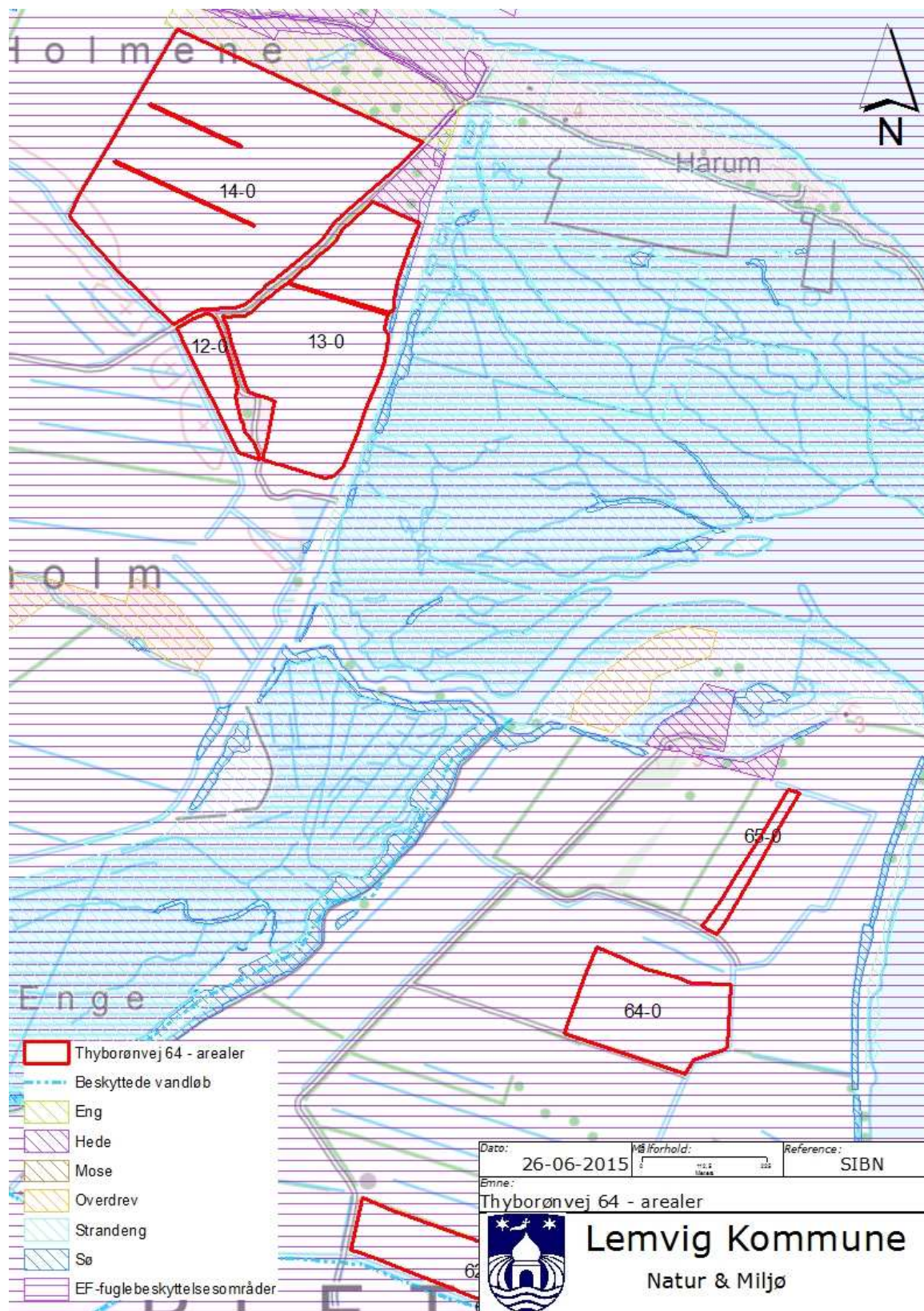
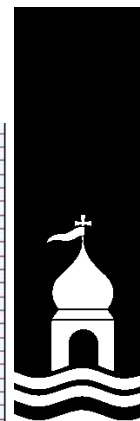

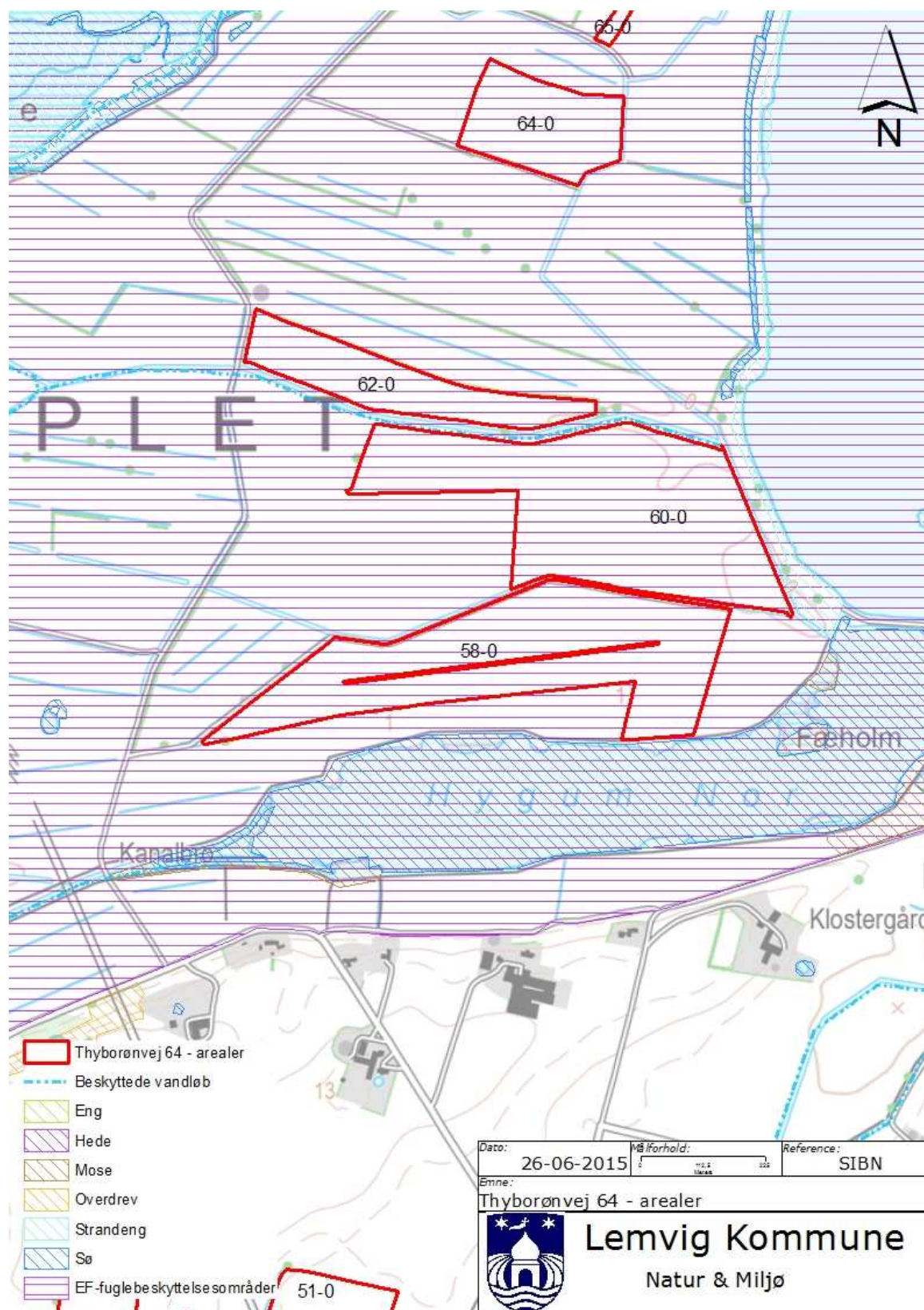
Bilag 3

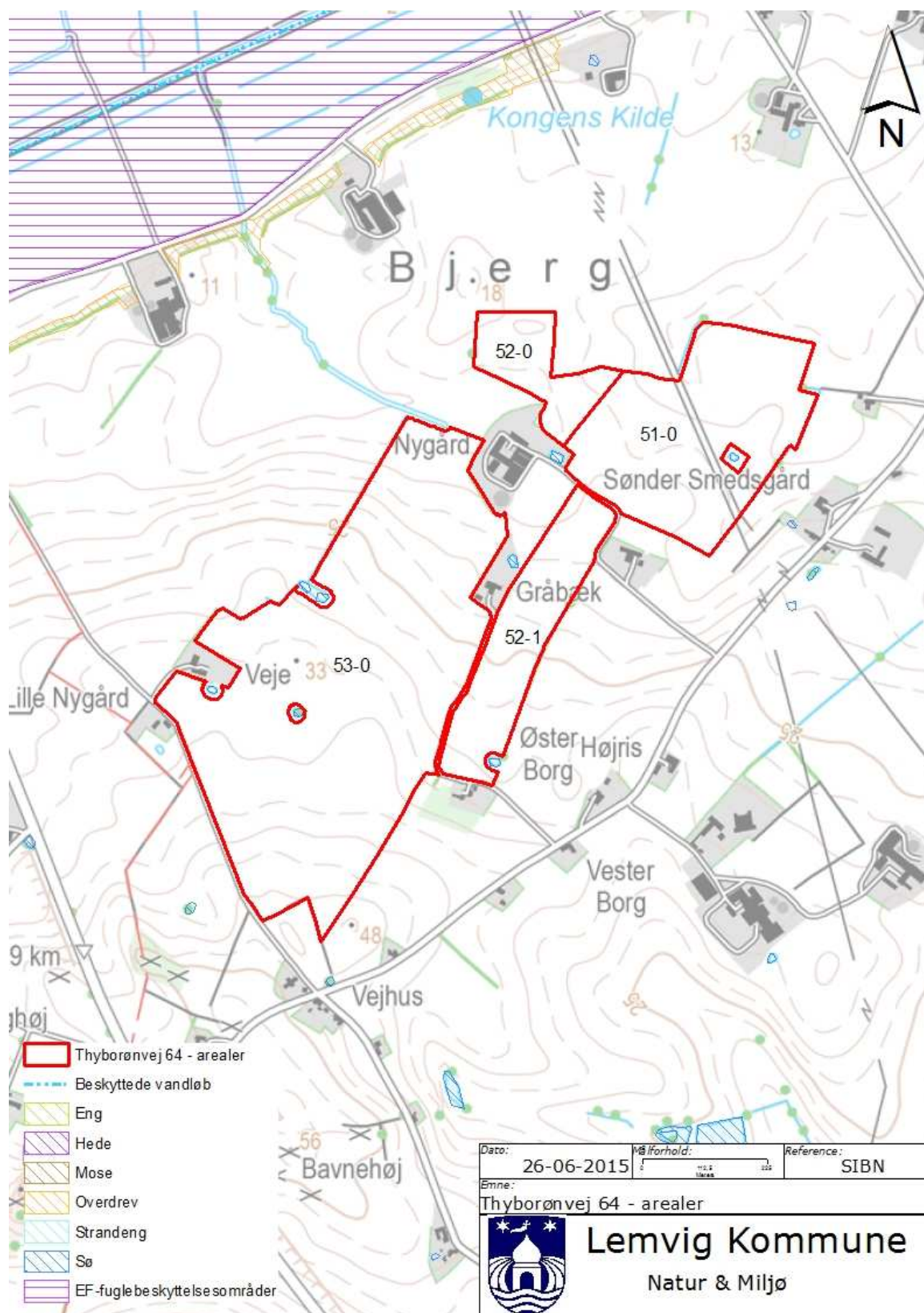
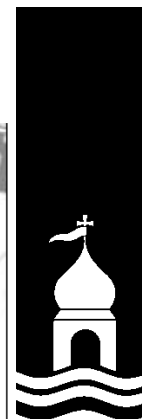

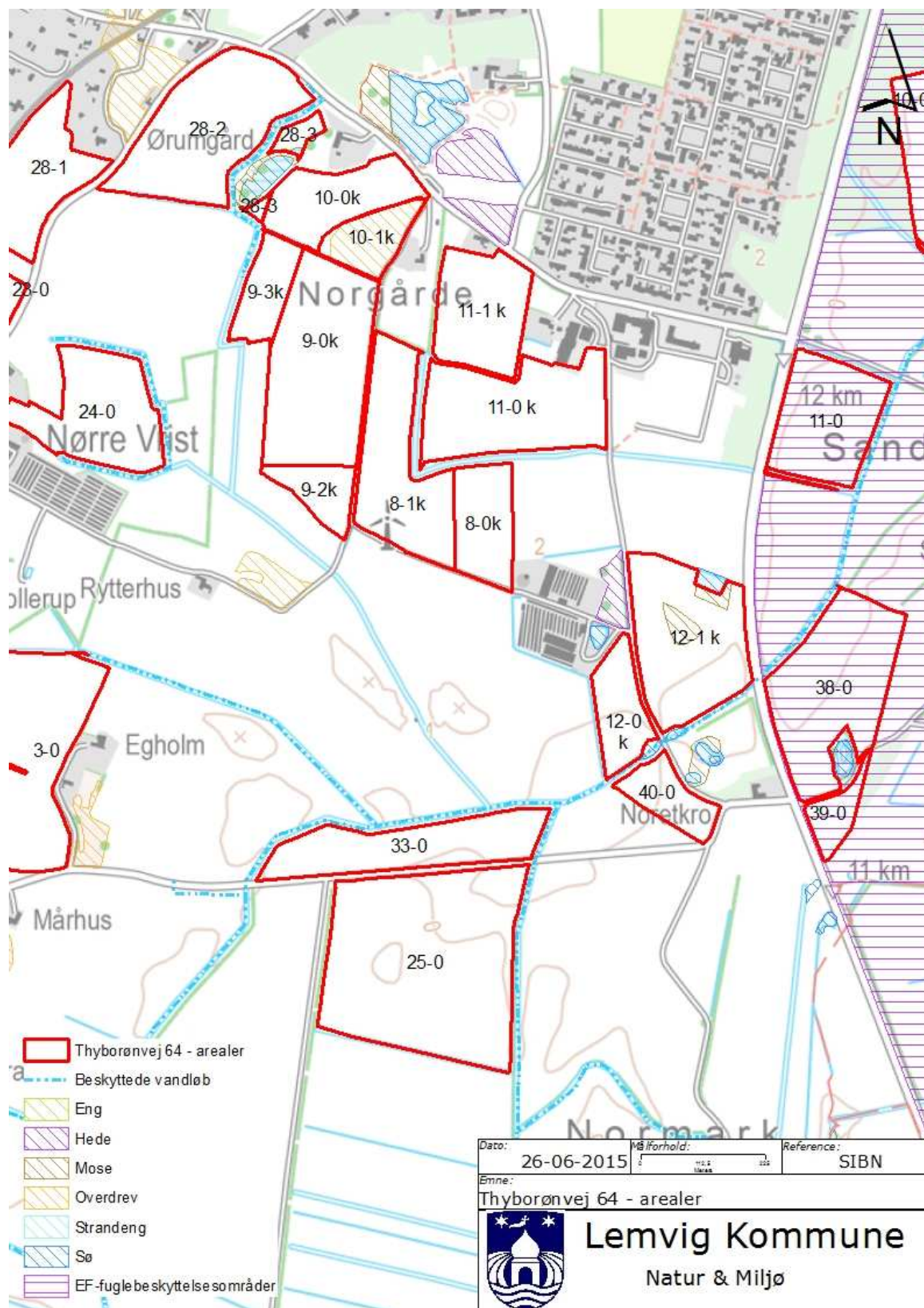

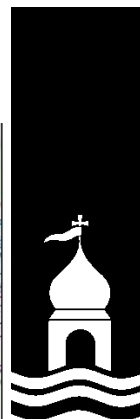
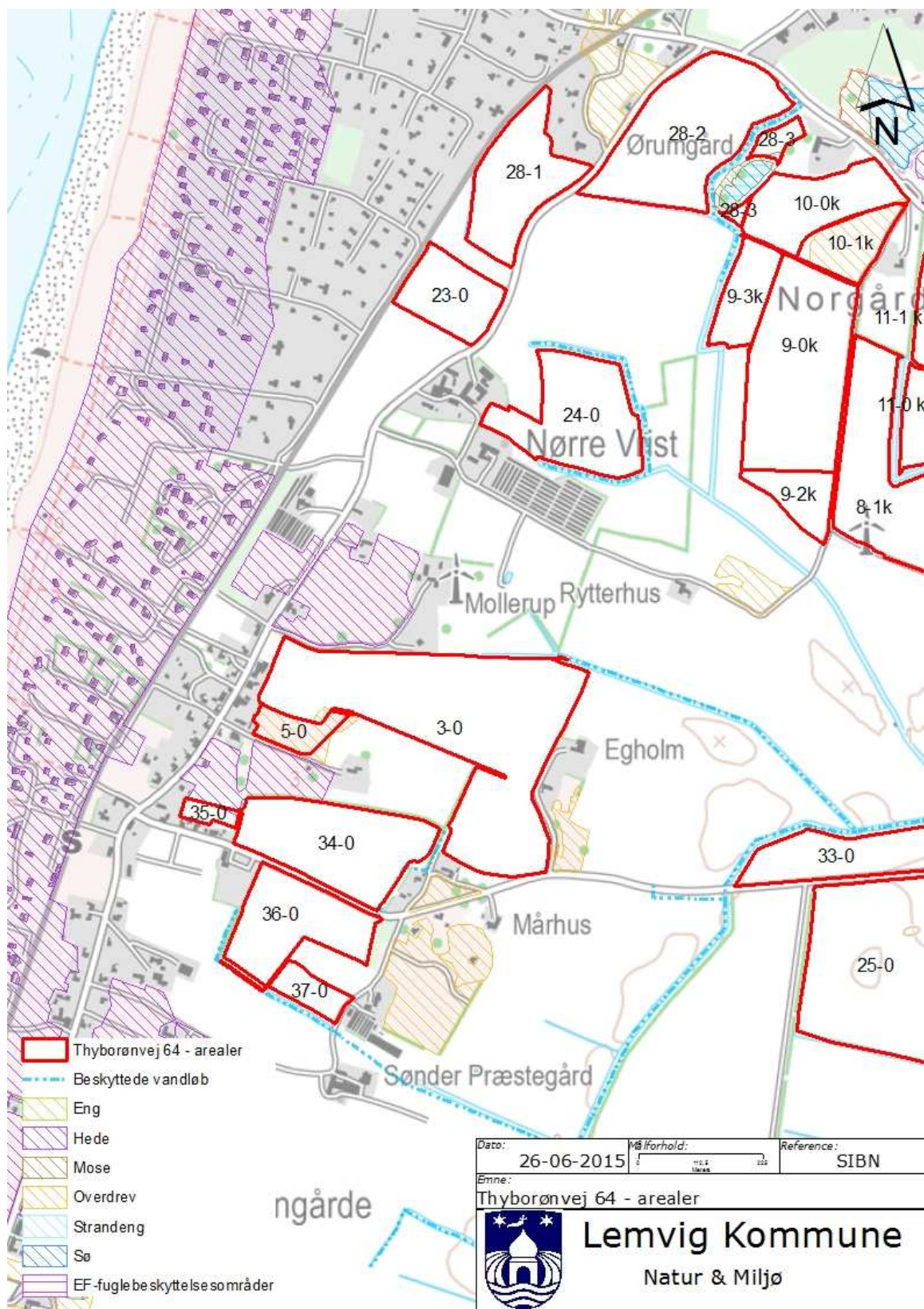

Bilag 4

Generelt om Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Begrebet BAT

BAT betyder Best Available Techniques (Bedst Tilgængelige Teknik) og er en fællesbetegnelse for teknikker og teknologier, som kan begrænse forurening fra stalde eller lager. BAT- begrebet dækker endvidere over teknikker og teknologier til begrænsning af vand- og energiforbruget.

I en ansøgning om udvidelse for mere end 75 DE (ansøgninger efter husdyrlovens §11 og §12), skal der redegøres for hvordan den ansøgte drift vil leve op til kravene om anvendelse af BAT. Det er en del af princippet om anvendelse af BAT, at der ikke kan stiles krav om anvendelse af en bestemt teknik - dette valg skal ansøger selv træffe. Derimod kan kommunen fastlægge emissionsgrænseværdier for anlægget, som er opnåelige ved anvendelse af BAT.

På et husdyrbrug er kvælstof, fosfor og ammoniak de væsentligste næringsstoffer, som kan give anledning til påvirkning af det omgivende miljø.

De mest betydende faktorer for omfanget af påvirkningen med næringsstoffer er valget af:

Foderteknologi
Staldindretning
Opbevaring af husdyrgødning
Management
Udbringningsteknologi

BAT-standardvilkår

For anlægget (husdyrhold, stald og lager) defineres kravet om Bat som en maksimal emissionsgrænse afhængig af udvidelses størrelse og afhængig af, om udvidelsen sker i nyt eller eksisterende byggeri. Emissionsgrænserne er fastlagt i BAT- standardvilkår udarbejdet af miljøstyrelsen og omfatter bl.a. grænseværdier for udledningen af ammoniak og fosfor.

Miljøstyrelsen har/skal udarbejde vejledende BAT-standardvilkår for de enkelte produktionsgrene.

Slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer)	-	endeligt godkendt
Malkekvæg (gyllebaserede staldsystemer)	-	endeligt godkendt
Smågrise (gyllebaserede staldsystemer)	-	endeligt godkendt
Søer (gyllebaserede staldsystemer)	-	endeligt godkendt
Fjerkræ (konventionel produktion)	-	endeligt godkendt
Svin (uden for gyllebaseret system)	-	endeligt godkendt
Malkekvæg (uden for gyllebaseret system)	-	endeligt godkendt

I de følgende afsnit beskrives det, hvordan den ansøgte produktion indrettes med henblik på at leve op til kravet om BAT.

Teknologivalg til opfyldelse af krav om BAT (ammoniak)

BAT emissionskravet vedr. ammoniak kan opnås ved en kombination af teknikker/ teknologier indenfor fodring, staldindretning og opbevaring af husdyrgødning.

Der er udarbejdet teknologiblade for følgende ammoniakreducerende teknikker/teknologier:

Smågrise

Køling af gylle i svinestalde (< 30 % ammoniakreduktion)
Svovlsyrebehandling af smågrise-gylle (ca. 70%)
Luftrensning (70-90 %)
Fodring: benzoesyre (1 % pr. g/FE)
Fodring: råprotein i smågrise-foder (x procent ammoniakreduktion)

Slagtesvin

Svovlsyrebehandling af gylle (ca. 70 % ammoniakreduktion)
Luftrensning – (70-90% luftrensning afhængig af hvor meget luft der renses)
Køling af gylle i svinestalde (< 30 % ammoniakreduktion)
Delvist fast gulv
Fodring: Råprotein i slagtesvinefoder (x % ammoniakreduktion)

Søer

Køling af gylle i svinestalde (< 30 % ammoniakreduktion)
Svovlsyrebehandling af sogylle (ca. 70% ammoniakreduktion)
Luftrensning (70-90 % ammoniakreduktion)
Fodring: Råprotein i sofoder (x procent ammoniakreduktion)

Nedenfor beskrives valget af staldsystemer, miljøteknologier og fodringstiltag til opfyldelse af miljøstyrelsens vejledende krav om BAT- standard vilkår.

Valg af staldsystemer

De eksisterende stalde er indrettet med delvis spaltegulv i det meste og med drænet gulv i den stald der blev bygget ved sidste udvidelse. Delvist gulv er en af de staldtyper der har lav ammoniakemission.

Valg af miljøteknologi

Der bygges ikke nyt i forbindelse med denne udvidelse. Da der er delvist spaltegulv i en stor del af de eksisterende stalde overholdes ammoniakkravet (BAT) på denne måde.

Valg af fodertiltag

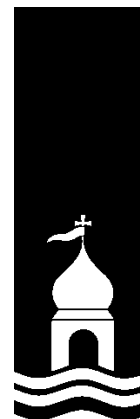
Der er ikke anvendt fodertiltag i forhold til ammoniak.

Valg af teknologi til opbevaring af husdyrgødning

I henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen skal der etableres fast overdækning på nye gyllebeholdere, med mindre, der kan opretholdes et naturligt tæt flydelag. Der skal altid etableres fast overdækning hvis en ny beholder placeres inden for en radius af 300 meter fra nærmeste nabo.

Der har aldrig været problemer med at opretholde et tæt flydelag og det forventes der heller ikke at blive problemer med i fremtiden.

Renovering af eksisterende stalde

Der er ingen planer om renovering af eksisterende staldanlæg inden for den 8 årige periode, hvorefter kommunalbestyrelsen skal foretage den første regelmæssige revurdering af det miljøgodkendte. Årsagen hertil er, at staldene er relativt nye og velfungerende.

Vejledende BAT – standardkrav (fosfor)

Samlet tilladelige emissionsgrænse begrundet i BAT

Kategori af dyr	Antal dyreenheder (DE)	*1 Emissionsgrænseværdi (kg P/DE ab lager)	*2 Emissionsgrænse (kg P/år)
Søer		23,0	
Smågrise		27,8	
Slagtesvin	267,8	20,5	5489,9
Sum for anlægget			

*1 Emissionsgrænseværdi i henhold til Miljøstyrelsens vejledende BAT- standardvilkår vedr. fosfor.

* 2 Emissionsgrænsen = Antal DE x Emissionsgrænseværdi.

Den samlede emissionsgrænse for den ansøgte produktion i relation til fosfor er på 5489,9 kg P/år.

Det er miljøstyrelsens holdning, at begrænsningen af fosfor begrundet i BAT skal baseres på omkostningsneutrale teknikker og teknologier.

BAT på fosfor udregnes ved hjælp af de "gamle" DE beregninger, da BAT på fosfor blev vedtaget dengang de var gældende. Det er meldt ud at det er denne måde beregningen skal foretages.

Valg af teknologi til opfyldelse af BAT – krav (fosfor)

De teknikker og teknologier, der er rettet mod at reducere tilførslen af fosfor til udbringingsarealerne omfatter enten fodringsteknikker (fasefodring, fytasetilsætning, benzosyre tilsætning, sammensætning af foderet) der mindsker husdyrgødningens indhold af fosfor, eller separeringsteknikker, der medfører, at den mest fosforholdige del af husdyrgødningen kan afsættes til udbringning på andre arealer eller til forbrænding eller afgangning i biogasanlæg.

Foder

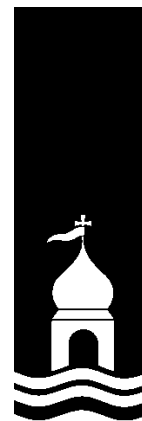
For at overholde BAT i forhold til fosfor, er der indsat en mindre korrektion på fosforindholdet i foderet. Standard er 4,8 g. I ansøgningen har vi sænket dette til 4,6 g.

Bedste tilgængelige opbevaringsteknik

Husdyrgødning opbevares på følgende vis:

Gylle:

- Beholderen er opført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderen er dimensioneret i forhold til kapaciteten, således at den kan modstå påvirkninger i forbindelse med omrøring, overdækning og tømning.
- Der er velfungerende flydelag på beholderne. Flydelaget udgøres af halm. Der føres lovpligtig logbog for beholdere med flydende husdyrgødning jf. de beskrevne regler i vejledning ”Logbog for beholdere med flydende husdyrgødning” med tilhørende skemaer. Herved sikres en løbende kontrol med om flydelaget opfylder kravene.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle. Det sikres endvidere, at der senest 14 dage efter omrøring/udbringning er genetableret flydelag.

Fravalg af overdækning på gyllebeholdere

Der er fravalgt overdækning på nye og eksisterende gyllebeholdere, idet det aldrig har været et problem at etablere et godt og tæt naturligt flydelag. Ved overdækning vurderes ammoniakfordampningen at kunne reduceres med ca. 1 % i forhold til et naturligt flydelag. I projektet er det i stedet valgt at investere i anden teknologi der giver en større miljøgevinst for samme investering.

BAT- krav vedr. udbringning af husdyrgødning og udnyttelse af næringsstoffer i marken

De teknikker, der i marken kan reducere ammoniakfordampningen ved udbringning, er rettet mod at begrænse det tidsrum, i hvilket den mineralske del af kvælstofindholdet i gyllen er i kontakt med luften, eller sikrer, at den mineralske del forbliver på opløst form. Konkret omfatter det teknikker, der sørger for, at gyllen hurtigt kommer ned på eller i jorden, eller som giver gyllen en lavere PH- værdi (svovlsyrebehandling),

En stor del af de virkemidler, der kan reducere ammoniak tabet i forbindelse med udbringning af husdyrgødning er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen, der fastsætter generelle regler for, hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes. For udbringning af husdyrgødning gælder således følgende:

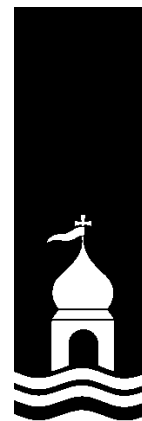
- Regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage)
- Gylle skal som minimum udbringes med slæbeslanger (bredspreddning forbudt)
- Gylle der udbringes på sort jord (ubevokset mark) skal være nedbragt senest 6 timer efter udbringning.
- Fra 1. januar 2011 skal al udbringning af husdyrgødning på sort jord og græsmarker ske ved nedfældning.

En yderligere reduktion af ammoniakfordampningen ved udbringning af husdyrgødning vil kunne nås ved krav om nedfældning af al husdyrgødning eller ved tilsætning af svovlsyre til husdyrgødningen.

Miljøstyrelsen har imidlertid vurderet, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved nedfældning af husdyrgødning er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan give skader på afgrøderne og dermed udbyttetab. Desuden vil nedfældning føre til øget udledning af drivhusgasser.

Tilsvarende vurderer miljøstyrelsen, at svovlsyrebehandling af gylle er en uforholdsmæssig dyr teknologi at indføre alene af hensyn til miljøeffekten i marken.

På denne baggrund vurderer Miljøstyrelsen at gældende lovgivning vedr. udbringning er BAT.

Kvælstof er et vigtigt plantenæringsstof. Optimal udnyttelse af de tilførte næringsstoffer med gyllen medføre mindre udvaskning af kvælstof til grundvand og overfladevand. Teknikker til reduktion af kvælstof er derfor rettet mod at øge afgrødernes optagelse af kvælstof. Der er følgende teknikker:

- Teknikker til optimal fordeling af husdyrgødningen i marken
- Teknikker, som er målrettet mod at tilbageholde mineraliseret kvælstof i jorden uden for afgrødernes vækstsæson
- Teknikker, som øger husdyrgødningens andel af mineralsk kvælstof i forhold til organisk kvælstof.

En stor del af de teknikker, der kan reducere udvaskningen af kvælstof i marken er allerede implementeret via husdyrgødningsbekendtgørelsen. Eksisterende lovgivning der tager sigte på at reducere udvaskningen af kvælstof er:

- Fastsatte harmonikrav (dvs. hvor meget husdyrgødning der må udbringes pr. ha).
- Regler for hvornår og hvordan husdyrgødning må udbringes.
- Regler for hvor meget kvælstof der må tilføres den enkelte afgrøde totalt.
- Regler for hvor stor en andel af kvælstoffet der skal udnyttes i husdyrgødningen.
- Krav om udarbejdelse af mark- og gødningsplaner.

En yderligere reduktion af tabet af nitrat fra marken vil kunne opnås ved nedfældning eller separation af husdyrgødningen og afsætning af den faste fraktion til biogasanlæg eller forbrænding.

Miljøstyrelsen har imidlertid vurderet, at de samfundsøkonomiske omkostninger ved nedfældning af husdyrgødning er uforholdsmæssige høje, da nedfældning af husdyrgødning kan give skader på afgrøderne og dermed udbyttetab. Desuden vil nedfældning føre til øget udledning af drivhusgasser.

På den baggrund vurderer Miljøstyrelsen, at det niveau, som er opnåeligt ved eksisterende lovkrav er BAT.

BAT- krav Energibesparende foranstaltninger

Energiforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom, herunder hvilke teknologiske løsninger, der anvendes til begrænsning af forurening.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. energiforbrug.

Ifølge EU's referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion er det BAT at anvende følgende:

- Optimering af udformningen af ventilationssystemet i mekanisk ventilerede stalde for at tilvejebringe god temperaturkontrol samt opnå minimumsventilation om vinteren. Undgåelse af modstand i ventilationssystemer gennem hyppig eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans.
- Anvende lavenergi-belysning.

Lys:

Lysen slukkes når staldene forlades.

Der anvendes lysstofrør i alle stalde.

Udendørs belysning er censorstyret.

Ventilation:

- Ventilationsanlægget vil blive rengjort jævnligt mindst 1 gang om året. Ved rengøring fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget.
- Ventilationen vil blive styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i stalde og el-forbruget.
- Temperatur- og luftfugtighedsfølere vil blive kontrolleret.
- Årligt eftersyn af ventilationsanlægget, som sikre at det kører optimalt.

Udfodring:

- Dimensioneringen er korrekt.
- Der anvendes centrifugalpumper i stedet for snækkepumper.
- Anlægget efterses og vedligeholdes jævnligt

Transport:

Udbringningsarealerne ligger tæt på ejendommen, hvilket nedsætter transporttiden og brændstofforbruget.

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås.

Det vurderes at den ansøgte produktion på baggrund af ovenstående tiltag lever op til kravet om BAT.

BAT-krav vandbesparende foranstaltninger

Vandforbruget afhænger af de driftsmæssige forhold på den enkelte ejendom.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT- standardkrav vedr. vandforbrug.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er det BAT at reducere vandforbruget ved at udføre følgende:

- rengøring af dyrestald og udstyr med højtryksrensere efter hver produktionscyklus eller hver batch. Til svineopstaldning løber spulevand typisk ned i gyllesystemet, og det er derfor vigtigt

at finde en balance mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt. I fjerkræstalde er det også vigtigt at finde balancen mellem rengøring og brug af så lidt vand som muligt.

- udførelse af regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.
- registrering af vandbrug gennem måling af forbrug, og
- detektering og reparation af lækager.

Der anvendes følgende tiltag på ejendommen med henblik på vandbesparelse:

Vask af stalde

Ved vask af stalde anvendes iblødsætning, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand.

Der anvendes endvidere vandbesparende dysere.

Både iblødsætning og vask med højtryksrensere samt vandbesparende dysere reducerer vandforbruget ved vask.

Vanding af dyr

Der anvendes vandkopper i staldene, som ikke medfører spild af vand i samme omfang som drikkeventiler.

Overbrusningsanlæg

Optimeret styring af overbrusningsanlæg.

Anvendelse af vandbesparende dysere

Vandrør og slanger i stalde

Der er etableret stophaner på alle vandslanger.

Staldene kontrolleres dagligt for utætheder på vandrør og små reparationer udføres med det samme.

Markvanding

Registrering af vandforbrug

Vandforbruget opgøres en gang om året i forbindelse med årsregnskabet.

Det vurderes, at den ansøgte husdyrproduktion med de ovenfor beskrevne tiltag lever op til kravene vedr. BAT i BREF-dokumentet.

Management på husdyrbruget

Management på ejendommen handler om at tilrettelægge arbejdet, så produktionen kører optimalt, samtidig med at forurening begrænses og anvendelsen af hjælpestoffer minimeres.

Miljøstyrelsen har ikke fastsat vejledende BAT-standardkrav vedr. management.

I henhold til EU's BREF notat af juli 2003 er godt landmandskab en vigtig del af BAT. I henhold til dokumentet er det BAT at:

- Identificerer og implementere uddannelses- og træningsprogrammer for bedriftspersonale.
- Føre journal over vand- og energiforbrug, mængde af husdyrfoder, opstået spild og spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne.
- Have en nødfremgangsmåde til at håndtere ikke planlagte emissioner og hændelser.
- Iværksætte et reparations- og vedligeholdelsesprogram for at sikre, at bygninger og udstyr er i driftklar stand, samt at faciliteterne holdes rene.
- Planlægge aktiviteter på anlægget korrekt, såsom levering af materialer og fjernelse af produkter og spild, samt
- Planlægge gødning af markerne korrekt.

På ejendommen anvendes følgende ledelses- og kontrolrutiner med henblik på styring af husdyrbrugets miljøforhold:

Alle ansatte introduceres grundigt til nye arbejdsopgaver.
De ansatte deltager i lovpligtige efteruddannelseskurser.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.
Månedlig opgørelse fra energiselskabet.

Der udarbejdes effektivitetsrapporter over forbruget af foder

Foderplaner revideres 1-2 gange om året med foderkonsulent for at sikre optimal foderudnyttelse.

Staldene gennemgås dagligt med henblik på at opdage lækager.

Der foretages løbende service på ventilationsanlæg/foderanlæg, elkabler og pumper af aut. installatør.

Alle elinstallationer efterses hvert 5. år.

Der foretages rengøring af stalde og ventilationsanlæg efter fastlagt plan.

Anlæg og tekniske installationer renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikre korrekt brug og effekt.

Gyllebeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år.

Der føres logbog over flydelaget på gyllebeholderen

Der føres sprøjtejournal.

Alle aktiviteter planlægges grundigt. Anlægget er indrettet på en logistisk optimal måde for transporter til og fra ejendommen såvel som den interne fordeling.

Affald fjernes løbende fra ejendommen.

Aftale med firma om rottebekæmpelse på ejendommen.

Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning i form af mark og gødningsplan. Planen anvendes til at dokumentere husdyrbrugets størrelse og forbrug af gødning. Dette er lovkrav i Danmark

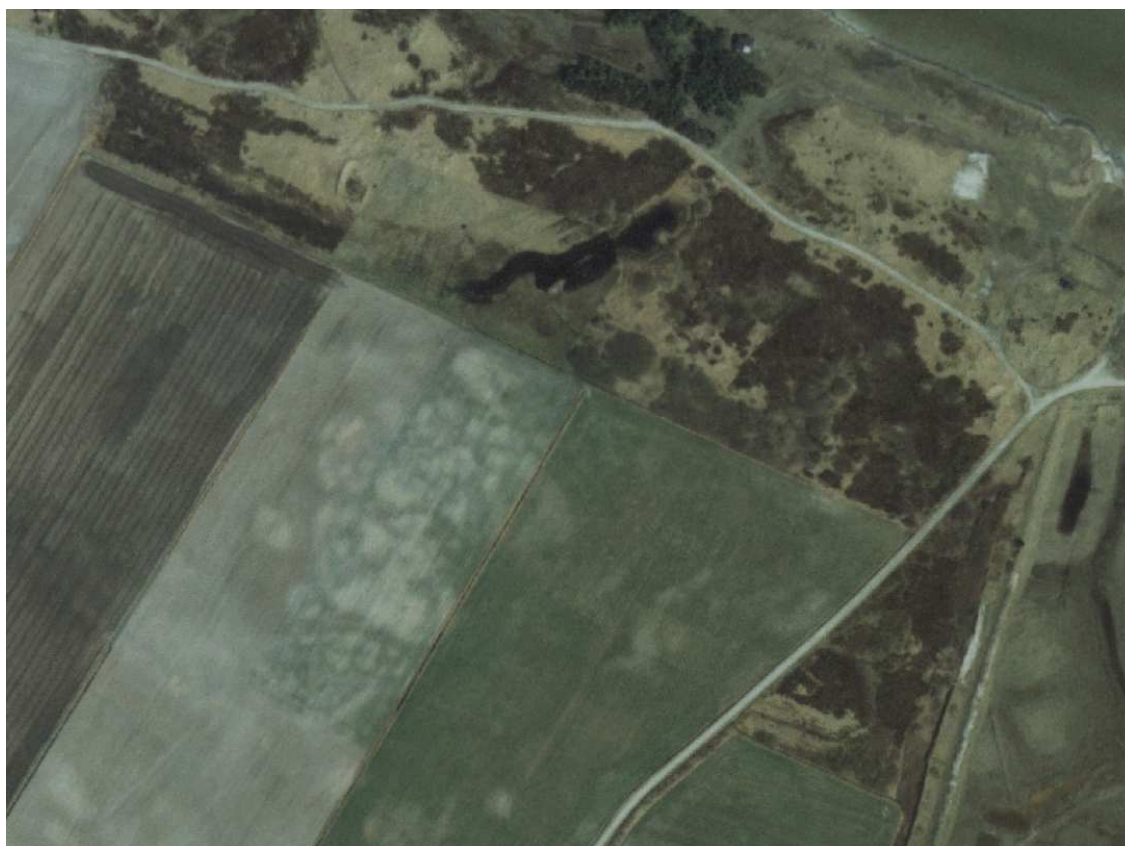
Det vurderes, at ejendommen med ovenstående driftsrutiner lever op til kravet om BAT vedr. management/godt landmandskab i henhold til BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion).

Bilag 5

Ortofoto 2013, hede nord for mark 13-0 og 14-0

Ortofoto 1992, hede nord for mark 13-0 og 14-0

Ortofoto 2013, overdrev syd for mark 71-0 og 724-0

Ortofoto 1992, overdrev syd for mark 71-0 og 72-0

